

סמכות, צורה ותוכן בנבואה (תורגם אוטומטית)

Hebrew

תורגם אוטומטית

סיכום השיעור

סיכום זרימת הטיעון: שאלות הסמכות, התוכן והצורה בתורה ובנבואה

1. הבחנה פותחת: שתי שאלות שכולם מערבים ביניהן

אנשים מערבים באופן אוניברסלי בין שתי שאלות נפרדות על דת, תורה ונבואה:

1. **שאלת הסמכות** — *המקור* של האמת; *למה* עלינו לקחת את זה ברצינות (מי אמר את זה, מה נותן לזה מעמד).

2. **שאלת התוכן** — *מה* בעצם נאמר; המהות, הרעיונות.

זה מתאים להבחנה המוכרת בין **אמונה** (מונעת סמכות) לבין **לימוד** (מונע תוכן). העניין כאן הוא ב*לימוד*, לא באמונה גרידא.

2. תיאוריית "קבל את האמת ממי שאמרה" — והמגבלה שלה

עמדה נפוצה גורסת: לא משנה אם התורה ניתנה על ידי "משה מפי הגבורה" או סנטה קלאוס — אם התוכן טוב, קח אותו ברצינות; אם לא, אל תקח. זוהי גישת "קבל את האמת ממי שאמרה" / "אל תשפוט ספר לפי כריכתו".

ביקורת: השקפה זו אינה *שגויה* כדרך לימוד, אבל היא **לא שלמה**. היא מחמצצה את העובדה שכל דת או מערכת מחשבה — במיוחד כזו עם כוח מעשי (חוק, תרבות) — כוללת הרבה יותר מהתוכן שלה. אי אפשר פשוט לומר "לכל הדתות יש אותו תוכן, אז הן ניתנות להחלפה" כי משהו מכריע מתעלם ממנו.

3. הצגת היסוד השלישי: צורה / סגנון

מה שחסר הוא **צורה** — *איך* הסגנון שבו התוכן מועבר והסמכות מופעלת. יש להבחין בין שלושה מדמים:

| ממד | שאלה | תחום |

|-----|-----|-----|

| **סמכות** | *למה* עלינו להקשיב? | לגיטימיות / מקור |

| **תוכן** | *מה* זה אומר? | אמת / מהות |

| **צורה/סגנון** | *איך* זה נאמר/מובנה? | תועלת / יעילות |

"טוב/רע" הן שאלות מוסריות, "אמת/שקר" הן אפיסטמיות, ו"שימושי/לא שימושי" הן תועלתניות. צורה שייכת בעיקר למישור התועלתני, אם כי היא מתחברת למוסרי (אי אפשר להפוך אנשים לטובים בלי צורה שימושית). צורה צריכה גם להיות *אמיתית* במובן מסוים — היא לא צריכה להיות שקר (אם כי אפלטון התיר באופן ידוע שקרים אצילים).

טענה מרכזית: מי שאומר "רק התוכן חשוב, הצורה לא רלוונטית" טועה.

4. שני האופנים שבהם אנשים משתמשים — והבעיה שנותרת

אנשים דנים בתורה/דת באחד משני אופנים:

- **אנשי סמכות:** "האם אנחנו חייבים להאמין/לעשות/לומר את זה?" — אין מושג של הערכה עצמאית.

- **אנשי תוכן:** טוענים לעצמאות — "אני שופט בעצמי, סמכות לא רלוונטית". אבל אפילו *לקחת משהו ברצינות* הוא סוג של סמכות, אז

העצמאות שלהם היא חלקית אשלייתית.

אף אחד מהאופנים לא יכול להסביר את כל המערכת. סמכות לבדה נותנת סיפור פשוט ("רוב האנשים לא יכולים לחשוב בעצמם, אז אנחנו אומרים להם מה לחשוב") אבל מתעלמת מצורה. תוכן לבדו טוען לאוטונומיה אבל מבריה פנימה סמכות.

5. צורת הסמכות — ניתוח עמוק יותר

הטריק המיוחד של הסמכות המודרנית

סמכות מודרנית פועלת על ידי **אמירה לך מה אתה חושב** — הצגת אמונות כפויות כאילו הן גילויים ברורים מאליהם שלך.

דוגמה מרכזית — **תומס ג'פרסון והכרזת העצמאות:** "אנו מחזיקים באמיתות אלה כברורות מאליהן..." — אבל לא היית יודע את האמיתות "הברורות מאליהן" האלה אם ג'פרסון לא היה כותב אותן. ה*צורה* היא: סמכות מוסווית כבהירות עצמית.

< ### # סטייה צדדית: המקבילה ללותר

< סופר אנגלי לעג ללותר בכך שציין שלותר יצר מאה אלף אנשים שכולם "קראו את התנ"ך בעצמם" והגיעו בדיוק למה שלותר אמר להם שהוא אומר. אותו מבנה: סמכות עוטה מסכה של מחשבה עצמאית.

שני סגנונות של סמכות בניגוד

1. **סגנון "עתיק":** מכיר בגלוי בסמכות — "אנו מאמינים במה שהמורים הקדושים אמרו לנו". אנשים מקבלים זאת בשקיפות.

2. **סגנון "מודרני":** מסתיר את הסמכות — "אנו מאמינים במה שברור לנו מאלינו". הביטוי "נאמר לנו" פשוט נשמט. זה יכול להיות יותר **מניפולטיבי** (נקודת ז'יז'ק: אידיאולוגיה מתפקדת הכי טוב כשהיא בלתי נראית).

המונח הערבי **תקליד (تقليد)** — שפירושו *חיקוי* — מתאר מה שרוב האנשים בעצם עושים ללא קשר לסגנון: הם מחקים מה שאחרים חושבים. ההבדל הוא רק אם החיקוי **נושא את הצורה הגלויה של סמכות** או מסתיר אותה.

6. מסגרת בסיסית: ההנחה האליטיסטית האפלטונית-אלפראבית

לאורך כל הדרך, פועלת הנחת יסוד — שאובה מאפלטון ומאלפראבי: - יש אמיתות.

- רוב האנשים אינם מסוגלים להגיע אליהן או להמציא אותן באופן עצמאי.

- רוב האנשים הם לכן מחקים (*מוקלדון*).

- השאלה אינה *האם* סמכות פועלת, אלא **איזו צורה** היא לובשת.

ההצדקה הישנה לסמכות (דיבור בשם אלוהים, כפייה על מתנגדים) הוחלפה בצורה חדשה: אמירה לאנשים שמסקנות שהועברו על ידי סמכות הן בעצם מה שהם חושבים באופן עצמאי. האפיסטמולוגיה והאנתרופולוגיה הבסיסיות נשארות זהות — רוב האנשים הם עוקבים, לא יוצרים — אבל **הסגנון** של הסמכות השתנה.

7. תורה מן השמים / נבואה כשאלה של סמכות

יש שטוענים: "מה לגבי מיסטיקן גדול או רוח שניגשת לאמיתות שאינן נגישות לאנשים רגילים?" זה נופל בתוך המסגרת ונחשב סביר:

- לא כל האמיתות נגישות באופן שווה לכולם.

- חלק מהאמיתות עשויות להיות נגישות אולי לאדם אחד בעשרת אלפים שנה.

- זו לא הבטחה מאלוהים שהאמת מופצת באופן אוניברסלי (תומס ג'פרסון רק הבטיח זכויות, לא גישה שווה לאמת).

< ### סטייה צדדית: למה האמונה בגישה אינטלקטואלית שווה נפוצה

< זה מיוחס ל"שטיפת מוח" בכוונה טובה על ידי מחנכים דתיים. האנלוגיה של הרמב"ם על יכולות אינטלקטואליות שונות שהן כמו נשיאת משקלים שונים של אבנים נראתה ברורה בדיעבד אבל לא הייתה אינטואיטיבית בהתחלה.

13. מסקנה זמנית: "סמכות" באמת פירושה מידה

כשאנשים דתיים דורשים הכרה בסמכות, מה שהם בעצם מדברים עליו (בין אם הם יודעים זאת או לא) הוא מידה — ענווה, פתיחות, היכולת להיות תלמיד אמיתי. זוהי מידה של השכל. פרשנות זו מכסה את כל מה שסמכויות דתיות דורשות בנאומיהן ובלימודיהן.

לקיחת הספרים המקראיים ברצינות מספקת כדי לקרוא אותם בעומק — אם אף אחד לא לוקח אותם *יותר* ברצינות — פירושו שאין חסר מעשי. מה ש"סמכות" או "פתיחות לאמת" עשויים להיות, זה לא נראה כמשהו שחסר מעיסוק אמיתי בטקסטים.

14. מעבר לשאלת הצורה כשאלה האמיתית

לאחר שהוסרה שאלת הסמכות, שאלת הצורה מתגלה כנושא המעניין והרלוונטי באמת. סדרה של שאלות חדות מגלה זאת:

- למה לא נכתבים ספרים מקראיים בימינו?

- למה לא ניתן לקרוא ספרים חדשים באותה דרך כמו הישנים?

- למה אנחנו קוראים את הטקסטים העתיקים האלה ולא משהו שמחבר חדש כתב בשבוע שעבר המבטא את אותו תוכן?

אלו השאלות המעניינות באמת, והן מצביעות על משהו לגבי *צורה* ולא *תוכן* או *סמכות*.

15. הבנת "מן השמים" (*מן השמים*)

מה אנשים מתכוונים כשהם אומרים שהתורה היא "מן השמים", ומה זה אומר להכחיש את זה?

- אם אתה מאמין באלוהים בכלל, אז אלוהים עושה הכל כל הזמן, אז קשה להבין מה זה אומר לומר שמהו *לא* מאלוהים.

- התלמוד הבבלי קובע: מי שאומר שאפילו פסוק אחד נאמר על ידי משה "מפיו עצמו" או "מלבו" כופר בתורה מן השמים. הרמב"ם מקשר זאת לפסוק *כי לא מלבי* מפרשת קרח.

- הבחנה מרכזית: *מלבו* פירושו שמה *המציא* את זה (בדה אותו לרווח אישי או מניפולציה) — לא שהוא *גילה* אותו. גילוי יהיה שווה ערך לאמירה שזה מן השמים. המצאה פירושה שזה שקר.

- לכן, זו לא באמת שאלה של סמכות אלא שאלה של אמת. אם משה גילה אמיתות אמיתיות, זה *הוא* "מן השמים".

16. בעיית מידותיו של משה

מכיוון שרוב התורה עוסקת במידות (לא אמת מופשטת), השאלה האמיתית הופכת להיות האם משה עצמו היה בעל מידות. אם התורה עוסקת בעיקר

השאלה הדתית הקלאסית — "האם אתה מאמין בתורה מן השמים / נבואה אמיתית?" — היא בהגדרה שאלה על סמכות: האם עלינו להאמין או לפעול כי הסמכות העליונה (אלוהים) ציוותה זאת?

- התגובה מצד התוכן: אם מישוה אומר "זה נכון, אבל אין צורך באלוהים כדי לומר לי", הוא בצד התוכן. אנשים המסוגלים ליצור מחשבה (להבדיל מ"לחשוב באופן מקורי") מוצאים את הפנייה לסמכות אלוהית מיותרת — "האם אלוהים אמר לי שאלוהים קיים?" מוביל לפרדוקס. אנו יודעים שאלוהים קיים (אם אנו יודעים) דרך היכולת שלנו לזהות מציאות/אמת.

- האתגר לכאורה: האם דחיית מסגרת הסמכות הופכת אותך ללא דתי? השאלה לא באמת הגיונית ל"אנשי תוכן".

8. פירוק מה "אמונה בסמכות" יכולה להיות

מה זה אומר להעדיף סמכות על פני תוכן?

- להאמין במשהו גם אם זה לא נכון? — בבירור אבסורדי; אף אחד לא יכול באמת להחזיק בזה.

- להאמין במשהו גם כשאתה לא יודע שזה נכון? — זוהי פשוט ענווה אפיסטמית, שהיא:

- עמדה כללית סבירה (מצטטים *איזהו חכם הלומד מכל אדם*)

- שום דבר דתי או נבואי ייחודי

- ישים לכל קריאה רצינית, כולל שייקספיר

9. קריאת התנ"ך לעומת קריאת שייקספיר

< ### סטייה צדדית על קריאה השוואתית

< טענה דתית נפוצה גורסת שקוראים את התנ"ך ברצינות רבה יותר משייקספיר. אבל שייקספיר מכיל הרבה יותר אמת ממה שרוב האנשים מפיקים, כי הם לא מלומדים או מתורגלים בקריאה רצינית. האם לתנ"ך יש עומק גדול עוד יותר משייקספיר היא שאלה פתוחה שאנחנו עדיין לא במצב לענות עליה — לא מיצינו את עומקו של שייקספיר קודם.

< התרגול הפרשני שקוראים דתיים מיישמים על כתבי הקודש (התאמת משמעות כדי לשמר את סמכות הטקסט) הוא בעצם משחק עם טקסט, לא כניעה אמיתית לסמכות. אם היית מאמין בזה גם כשאתה חושב שזה לא נכון, זה לא קוהרנטי; אם אתה מפרש מחדש כדי להפוך את זה למקובל, אתה ממילא מפעיל את שיקול הדעת שלך.

10. בעיית המגלומניה חותכת לשני הכיוונים

העברת אמת לסמכות לא פותרת את בעיית היהירות — היא רק מעבירה אותה למקום אחר. הטענה "המסורת/העם שלי מצאו את הסמכות האמיתית" היא באותה מידה צורה של גאווה ומידות רעות. ענווה אפיסטמית נדרשת משני הצדדים.

11. שני (ורק שני) הסברים לסמכות נבואית למאמיני תוכן

למי שמאמין בתוכן, סמכות נבואית/אלוהית יכולה להיות רק אחד משני דברים:

1. סמכות האמת עצמה — נבואה כדרך לגשת לאמת ישירות.

2. מנגנון העברה — דרך להגיע לאנשים שלא יכולים ליצור אמת בעצמם, לתת להם אמת "יד שנייה" (שכולל כמעט את כולנו).

אין אפשרות שלישית.

12. התייחסות להתנגדות "הגישה המיסטית"

דברים שנקראים *קליפה* הם דברים שאנשים חושבים שבאים "מעצמם" — כלומר, בלי מקור אלוהי. זה הופך את זה לשאלה של גישה ואתיקה, לא מטאפיזיקה. יש *אתיקה דתית* של ייחוס הכל לאלוהים, גם כשאלוהים הוא רק סיבה רחוקה. זה מתחבר לאתיקה רחבה יותר של ייחוס דברים לסיבותיהם הנכונות.

21. הקמת השאלה המרכזית: פסיקת הנבואה

השאלה המעניינת באמת שנתרה: למה הנבואה פסקה? טענה חדה מוצגת:

- אם אתה מאמין שפסיקת הנבואה פירושה שאלוהים ממש הפסיק לדבר לאנשים, אתה פשוט אפיקורוס.

22. "פסקה נבואה" — הגדרת הרמב"ם

הרמב"ם מונה כסוג אחד של *אפיקורוס* מי שכופר בנבואה — מוגדר ככפירה שידיעה (*מדע*) מגיעה לאדם מאלוהים. לשון הרמב"ם (ב*הלכות תשובה* / *משנה תורה*) מדברת על ידיעה, לא בהכרח דיבור — איך נבואה עובדת מכנית (דיבור לעומת אופנים אחרים) היא שאלה טכנית, לא האמונה המרכזית.

אפילו האמונה שנבואה הייתה פעם אבל פסקה היא כנראה עדיין *אפיקורוסות* — מושויות לאמונה שאלוהים היה פעם אבל מת, או שאלוהים ברא את העולם ואז "הלך" (שה*תניא* מחשיב במפורש ככפירה באלוהים).

23. שתי אמונות קדם-תורתיות: אלוהים ונבואה

טיעון מבני יסודי מהרמב"ם

ם (*מורה נבוכים*):

- לפני שאפשר להאמין בתורה, שתי אמונות חייבות כבר להיות במקום: (א) קיום אלוהים, ו-(ב) קיום נבואה (באופן רחב, *תורה מן השמים*).

- הסיבה: מכיוון שלהיות יהודי מאמין דורש אמונה ב*תורה מן השמים*, בלי אלוהים אין נותן, ובלי נבואה אין מנגנון העברה.

- לכן, שתי האמונות חייבות להיות אמונות רציולניות — אמונות שמחזיקים בהן גם כלא-יהודי, ללא תלות בסמכות התורה.

ביקורת על חשיבה מעגלית: אי אפשר להאמין בנבואה *כי* יש לך ספר נבואה — זה מעגלי. באופן דומה, להאמין באלוהים *כי* זו *מצווה* להאמין באלוהים הוא מעגלי (אם כי הרמב"ם ממסגר את זה כך מסיבות פדגוגיות, מכיוון שרוב האנשים פועלים על סמכות).

24. נבואה חייבת להיות יכולת אנושית טבעית

זהו הטיעון הפילוסופי המרכזי לגבי נבואה:

- אם נבואה חייבת להיות מאמינים בה לפני וללא תלות בתורה, אז אי אפשר להבין אותה כנס או כמתנה אלוהית מיוחדת שרק הגיונית במסגרת תורנית.

- הרמב"ם טוען במפורש (ב*מורה נבוכים* וב*משנה תורה*) שנבואה חייבת להיות מוצגת כתופעה טבעית — יכולת אנושית טבעית לגשת לאמת אלוהית/מוחלטת.

- הרמב"ם מלמד במכוון את התיאוריה האריסטוטלית של נבואה (לא התיאוריה התורנית המובהקת) דווקא כי אי אפשר ללמד מישו על נבואה בדרך שמניחה את קיום התורה.

- ההיגיון: אם אתה רוצה בסיס קוהרנטי, לא-מעגלי לדת, אתה חייב להיות מסוגל לגשת למישו ולומר: "אתה כבר מאמין ב-X וב-Y (אלוהים, נבואה טבעית). עכשיו, על הבסיס הזה, הנה התורה." אם נבואה היא רק נסית/תלוית-תורה, כל המבנה אין לו נקודת התחלה.

באיך לחיות טוב, אז הסמכות שלה תלויה באופי של משה — האם הוא היה אדם טוב לחלוטין (או כמעט לחלוטין). זו הסיבה שזו בעיה רצינית אם אתה מטיל ספק בטובתו של משה. הרמב"ם מתייחס לכך כשהוא דן ב*מעמד הר סיני*.

17. איך משה קיבל את התורה? — האגנוסטיות של הרמב"ם

האם משה שמע קול ממש? התשובה: לא ידוע, והרמב"ם עצמו אמר שהוא לא יודע איך משה גילה את הדברים האלה. לכן הטענה של "מן השמים" מצטמצמת ל: זה נכון, זה מאלוהים — ללא קשר למנגנון ההעברה.

ההאשמה שזה "מחלין" הכל או הופך את משה ל"מדען" בלבד נדחית. מדען במובן של מישו שמוחו ולבו בוערים להבין איך היקום עובד — כן. מדען במובן המודרני הטריטוריאלי — לא. אלה סוגים שונים ביסודם של אנשים.

18. האנלוגיה של ברכות — הכל מאלוהים

התנגדות צפויה: "אם משה היה רק פילוסוף, איך אתה יכול לומר את הברכה *ברוך אתה ה' נותן התורה*?"

זה מפורק באנלוגיה:

- אם אתה מאמין שאופה אפה את הלחם שלך, איך אתה אומר *המוציא לחם מן הארץ*? כי כאדם דתי, אתה מאמין שאלוהים עושה דברים דרך סיבות משניות.

- התורה היא *יותר אלוהית* מלחם כי היא *יותר אמיתית*, אבל המבנה של הברכה זהה.

זה מתרחב לברכות על אנשים חכמים:

- כשאתה רואה אדם חכם (מדען או תלמיד חכם), אתה עושה ברכה דומה: *שנתן מחכמתו*.

- הרמב"ם לא מבחין בין סוגי חכמה בהקשר זה. ההבדל בלשון הברכה הוא האם האדם יהודי או לא, לא על איזה סוג ידע יש לו.

- מסקנה: אלוהים נותן את כל החכמה. יש ברכה על מדע. אין בעיה יסודית כאן.

19. עיסוק בדעת האדמו"ר הזקן על חכמות היצויות

< ### סטייה צדדית: האדמו"ר הזקן על *חכמות היצויות*

< תלמיד מעלה את עמדת האדמו"ר הזקן (מייסד חסידות חב"ד) ש*חכמות היצויות* הן *קליפת נוגה*.

<

< התגובה היא דוחה בגלוי: "אני ממש לא יכול להבין מה הטענה הזו אומרת." אפשר להציע הסבר בסגנון חסידי (למשל, "ידע שלא מוביל אותך להבין את אלוהים אינו באמת אמיתי"), אבל זה יהיה לא מעניין וגם יחול על לימוד תורה שלא מוביל להבנת אלוהים — אז זו לא הבחנה משמעותית.

<

< דמויות כמו הרמב"ם והזוהר, וכמעט אף אחד לפני או אחרי האדמו"ר הזקן, לא מחזיקים בדעה זו. זו *דעת יחיד* שאפשר להיפטר מהדאגה לגביה, למרות גדולתו של האדמו"ר הזקן.

<

< עקרון מתודולוגי: אתה חייב לקחת ברצינות את הדברים שהגיוניים לך; את הדברים שאתה לא יכול להבין, אתה מניח בצד. ניסיון לקחת הכל ברצינות מוביל לשיגעון.

20. מסגור מחדש של "קליפה" כקטגוריה אתית

- הטבע מלא במנגנונים מתקנים עצמית — מערכות חיסון, יכולות פיצוי (למשל, עיוורים שומעים טוב יותר). אם נבואה היא חלק מהטבע האנושי, צריכים להיות יתירויות ותיקון עצמי שמונעים את היעלמותה המוחלטת.

- לא סביר שמשוהו שמושרש גם בטבע אנושי וגם בטבע אלוהי (אלוהים "אוהב" לדבר לאנשים, או לפחות לא מתנגד לכך) פשוט ייעלם בגלל מכשולים נסיבתיים.

28. טיעון אריסטוטלי נגד הכחדה של סוגים טבעיים

השקפת אריסטו: סוגים טבעיים לא יכולים להיכחד — בדיוק כמו שהכחדת הדינוזאורים תהיה "לא סבירה ביותר" במסגרת של אריסטו, כך גם הכחדת הנבואה (אם היא יכולת אנושית טבעית) צריכה להיות בלתי אפשרית.

התנגדות נגדית: מדע מודרני מאפשר הכחדה של מינים/אנושות.

תגובה: אם נבואה באמת נכחדה, אז גישה לאמיתות עתיקות גם אבדה, מה שהופך אפילו קריאת טקסטים נבואיים ישנים לחסרת תועלת. היכולת לא צריכה להיעלם לחלוטין — אולי קשה יותר (אחד משני מיליארד במקום אחד מעשרת אלפים), אבל לא אפס למעשה.

29. האנלוגיה של "מצלמה דיגיטלית ורוחות רפאים"

< ### סטייה צדדית: אנלוגיה להמחשה

< הטענה שנבואה הייתה קיימת רק בימי קדם ונפסקה היא מבנית דומה לטענה שרוחות רפאים היו קיימות רק עד שהומצאו מצלמות דיגיטליות. שתיהן כוללות את התירוץ הנוח שנסיבות שהשתנו ביטלו את התופעה. זה מוכר כטיעון בסגנון "אתאיסט של רדיט", אבל יש בזה משהו — מנקודת מבט של מבחון, התירוץ נראה חשוד מאוד.

30. העמדה האמיתית של הרמב"ם על המשכיות הנבואה

- הרמב"ם חשב שנבואה הייתה הרבה יותר קרובה ונגישה ממה שמפרשים מאוחרים מציעים.

- כשהרמב"ם דן למה נבואה פסקה, הוא הציע הסבר פוליטי (תנאי הגלות), אבל זה לא מסביר את היעדר נביאים לא-יהודים.

- השאלה המפורסמת שהוצגה לרמב"ם: אם התיאוריה הנטורליסטית שלך על נבואה נכונה, למה אריסטו לא היה נביא?

- תשובה: הוא היה — לפחות במובן אפיסטמולוגי, מה שהרמב"ם קורא "נבואה לעצמו". אפלטון "בהחלט היה". אריסטו — פחות בטוח.

- הרמב"ם מפרש את המדרש על "ולא קם נביא עוד בישראל" ממש מילולית — מרמז שנביאים יכולים לקום בין האומות.

- הרמב"ם "בהחלט חושב שזה סביר" שנבואה המשיכה מחוץ לישראל, וזה חייב להיות סביר בכל דור ודור.

31. התיאוריה של שלמה קרליבך על יהודים ורוחניות מזרחית

< ### סטייה צדדית: משל של קרליבך

< שלמה קרליבך הסביר למה יהודים אמריקאים נהרו לדתות מזרחיות (תוך ציון שבודהיזם מערבי היה במידה רבה "המצאה יהודית-אמריקאית"):

< - השואה גרמה ליהודים לכעוס על אלוהים — זו עצבות (דיכאון/עצב רוחני) בטרמינולוגיה חסידית.

< - קרליבך מקשר זאת לדין שכהן לא יכול להיטמא במת — כי ראיית מוות גורמת לכעוס על אלוהים, וכהן המשרת את אלוהים לא יכול לשאת את הכעס הזה.

< ### סטייה צדדית: מה הנביא עצמו יודע?

< תחת תיאוריית ה"מאמין*", לנביא יש יכולת אמיתית לגשת לאמת — זו התיאוריה הקוהרנטית היחידה הזמינה.

25. הפרכת הרעיון שידיעה אלוהית פסקה

שתי עמדות אפשריות על ידיעה אלוהית:

(א) אפשר להאמין שחלק מהדברים באים מאלוהים וחלק לא — עמדה תיאוסטית סטנדרטית שמאפשרת להבחין בין ידיעה אלוהית לידיעה לא-אלוהית.

(ב) אפשר להאמין שהכל מאלוהים אבל לבני אדם אין גישה לאמת בכלל — עמדה סקפטית רדיקלית (תרחיש השד של דקארט). אבל זה הורס לא רק דת אלא כל ידיעה — מדע, הבנה אנושית, הכל. אפילו הטענה הסקפטית עצמה הופכת לסותרת את עצמה.

אם גישה אנושית לאמת אלוהית אפשרית:

- היא לא חייבת להיות אוניברסלית — היא יכולה להיות נדירה, קשה, דורשת שלמות אנושית יוצאת דופן (באנלוגיה לריצת מייל בארבע דקות).

- אבל היא חייבת להיות באופן עקרוני אפשרית באופן טבעי — לא תלויה בהתערבות קסומה, חוץ-סיבתיית.

העמדה "האבסורדית" שמכוונים אליה:

הטענה שכל הידע האמיתי התגלה לפני ~400 לפנה"ס ואף אדם לא ניגש לשום אמת מאז היא "לא סבירה ביותר":

- זה היה אומר שאף *חכם* מאז לא אמר שום דבר אמיתי במהותו — הם רק גיששו בחושך כדי לפרש אמיתות עתיקות.

- זה הופך אותך ל"שטיקל אפיקורוס" ו*שוך מאמין*.

האלטרנטיבה הסבירה:

ידיעה אלוהית ממשיכה להגיע לבני אדם — לפחות לאנשים משוכללים מסוימים — עד להווה וכולל אותו.

26. עקרון המימוש של אריסטו מיושם על נבואה

הכלל האריסטוטלי: כל דבר שאפשרי באמת חייב להתממש לפעמים.

- אם נבואה קרתה רק פעם אחת (כמו השקפת הרמב"ם על נבואת הייחודית של משה), אפשר להניח מחזור ארוך מאוד (למשל, פעם ב-10,000 שנה) — קוהרנטי אבל לא בהכרח סביר.

- אולם, התנ"ך עצמו מדווח על מספרים עצומים של נביאים ("כפליים כיוצאי מצרים"), מה שמדגים שנבואה הייתה הרבה יותר נגישה — אולי אחד מכל 1,000 או 100,000 או 1,000,000 אנשים.

- בהתחשב במיליארדי האנשים שחיו מאז, הטענה שאף אחד לא השיג נבואה הופכת לסותרת את עצמה — היא מערערת את עצם הטענה שנבואה היא אפשרות אנושית אמיתית.

27. דחיית התירוץ הסטנדרטיים לפסיקת הנבואה

התנגדות: הנסיבות השתנו — גלות מונעת נבואה.

תשובה:

- מה לגבי כל האנשים הלא-יהודים שלא בגלות? אף אדם חכם ביניהם לא השיג את זה?

- אם גלות היא המכשול, אז לוגית יהודים צריכים לעקוב אחרי נביא גוי שלא בגלות — מסקנה אבסורדית שמראה שהתירוץ לא מספק.

התנגדות: אם נבואה דורשת תנאים אידיאליים, כל הפרעה עדינה יכולה למנוע אותה.

תשובה:

< - מורמוניזם הוא "לא באמת דת" אלא גרסה כופרת של נצרות (אותו ישו, אותה מסגרת רחבה יותר).

< - "באמריקה אפשר לעשות הכל, זה לא נחשב."

< - חריגים הם חריגים דווקא כי הם נדירים ולא מערערים את הדפוס הכללי.

< - טיעון היתירות ("אתה *יכול* לייסד אחת, זה פשוט מיותר") נדחה כשיקול מעגלי.

35. השאלה המבנית העמוקה: למה יש כל כך מעט דתות?

בעיית פסיקת-הנבואה היא חלק מחידה סוציולוגית/תיאולוגית רחבה יותר:

- **השואה לישויות פוליטיות:** היו הרבה יותר ממלכות, אומות ואימפריות לאורך ההיסטוריה מאשר דתות. ארגון פוליטי משגשג; ייסוד דתי לא.

- **למה כל כך מעט טקסטים קדושים?** יש פחות מ-10 קורפוסים קדושים מרכזיים בעולם. זה מעט באופן בולט.

- **ניגוד לפגאניזם:** פגאניזם פעל על העיקרון שלכל עם יש אלוהים משלו — אלים נולדים ומתים כל הזמן. המודל הזה הגיוני אינטואיטיבית. ובכל זאת העולם התכנס לכמה מסורות דתיות מרכזיות.

- **ניגוד לכתות:** יש מיליוני מנהיגי כתות שמריצים "את תסריט הנבואה", טוענים להיות שליח אלוהים. כמעט אף אחד לא מצליח בקנה מידה. אפילו הכתות המצליחות ביותר יש להן ~100,000 עוקבים. ייסוד דת הוא קשה ביותר.

זו שאלה על אלוהים ועל איך העולם באמת עובד, לא רק סקרנות סוציולוגית. אם הייתה רק דת אמיתית אחת, התשובה הייתה פשוטה. אבל יש כמה (יותר מאחת, פחות מעשר), מה שמציע שהן "פחות מאמיתיות אוניברסליות" — לא אמיתיות לכולם ולכל זמן — ובכל זאת מעט להפליא. חייבת להיות תשובה דתית לשאלה הזו, לא רק חילוניות.

< ### הערה מתודולוגית

< המטרה היא לזהות דפוסים כלליים, לא להיות מובסים על ידי חריגים: "אנחנו עושים תיאוריות, אנחנו לא מנסים לעשות את הסוג המוזר הזה של דרך לעשות מדע שבו כל חריג הוא בעיה."

36. הגדרת "דת מרכזית" והחידה של אי-הופעה

כדי להיחשב מרכזית, דת צריכה לפחות חצי מיליארד חסידים. לפי מדד זה, יש שבע או שמונה דתות מרכזיות, כולן בנות אלפי שנים.

< ### סטייה צדדית: ספירת עוקבים

< מורמוניזם, אפילו נספר בנדיבות, "לא משחק את אותו משחק". דתות (כולל מורמוניזם) מנפחות את המספרים שלהן. יהדות היא מקרה מיוחד — רק ~15 מיליון אנשים, נלקחת ברצינות מסיבות היסטוריות אבל לא עומדת בסף המספרי.

בהתחשב בצמיחה אוכלוסייה אקספוננציאלית במאה או שתיים האחרונות, זה היה צריך להיות *קל יותר* לדת חדשה להגיע למיליארד חסידים. ובכל זאת אף אחת לא עשתה. למה?

< ### הערות צד

< - **קומוניזם** מתפקד כמו דת בקנה מידה אבל אינו אחת. מדינות שונות שמתרגלות "את אותו דבר" מתפצלות בפרקטיקה, אבל כשאנחנו מדברים על דת, אנחנו מתכוונים למה שכל החסידים *חולקים* (מסירות לספר אחד, מייסד אחד, וכו').

< - **סוקרטס/פילוסופיה:** סוקרטס "ייסד את כל הפילוסופיה" בדרך מקבילה, אבל פילוסופיה מעולם לא הפכה לתרבות אנושית מוגנית — היא נשארה אליטיסטית. זה מדגיש את החידה: תנועות תרבותיות מוגניות מהסוג הדתי נראות קשות באופן ייחודי לשכפול.

< - אחרי השואה, כל היהודים היו "כועסים על אלוהים" ולא יכלו לעבוד כראוי.

< - אז אלוהים שלח אותם להודו, שם אנשים לא עברו שואה ועדיין היו "שמחים עם אלוהים", והאנשים האלה לימדו את היהודים לאהוב את אלוהים שוב.

<

< זה מתחבר לרעיון התלמודי במסכת מגילה: כשלקהילה היהודית חסר *ישוב הדעת* או *פרונוזיס* (חוכמה מעשית) לשפוט דיני נפשות, הם אומרים "לכו למואב" — לכו למצוא לא-יהודי שלא סבל *גלות* ולכן שומר על היכולת הזו. האומות (*גויים*) מחזיקים ביכולות רוחניות מסוימות דווקא כי הם לא נושאים את הנטלים שיהודים נושאים. יהודים שמחפשים נבואה מנביאים לא-יהודים זה סביר ומעיד היסטורית.

<

< *]הסטייה הזו משרתת את הטיעון הגדול יותר: אפילו ההסבר היצירתי של קרליבך מניח שנבואה/רוחניות חייבת למצוא ערוצים אלטרנטיביים כשהיא חסומה — תומך בתזה על מנגנונים מתקנים עצמית בחיים הרוחניים.*

32. הבעיה המרכזית מנוסחת מחדש: למה הנבואה פסקה?

שני ההסברים הסטנדרטיים נדחים:

- זה לא יכול להיות אשמת אלוהים (אלוהים מחליט להפסיק לדבר לאנשים).

- זה לא יכול להיות אשמת האנושות (אנשים הופכים קטגורית גרועים יותר ביכולת רוחנית מסוימת).

צורות ספציפיות של גישה לנבואה אולי אבדו, אבל היכולת הכללית לא יכולה להיעלם, כי אלוהים חייב להיות המקור של הכל ולכן רחב יותר מכל כלי מסוים.

33. טיעון הצורה והרדוקציו שלו

< ### סטייה צדדית: בתי ספר נבואיים ושירה

< "תיאוריה פשוטה" שמישהו עשוי להציע: נביאים אומנו בשירה עברית; ירמיהו למד בבית ספר כזה (אם כי לא היה התלמיד הטוב ביותר — הוא חזר על עצמו, עשה טעויות דקדוק, אבל יכול היה לכתוב). הצורה הנבואית דרשה מיומנות שירית ככלי להשראה אלוהית.

הרדוקציו

אם נבואה דרשה שירה עברית כ*צורה* שלה, והאמנות הזו אבדה, אז נבואה בצורה הזו נעלמה. אבל — יש לנו עכשיו צורות אחרות של תקשורת אנושית (מדיה חברתית, סאבסטאקס, טוויטר). זה יהיה אבסורדי לטעון שאלוהים לא יכול להשתמש בכלים החדשים האלה. אלוהים חייב לכתוב *משהו* בטוויטר — "אף אחד לא יודע מה השם המשתמש שלו, אז אנחנו מבולבלים". לא יכול להיות מדיום של תקשורת אנושית שבו אין קול אלוהי בכלל. אלוהים השתמש בשירה עברית כי זה היה כלי זמין אחד, אבל הוא לא יכול להיות מוגבל אליו. זה עקרון תיאולוגי בסיסי.

34. התצפית האמפירית: משהו *כן* השתנה

למרות דחיית שני ההסברים הסטנדרטיים, משהו באמת השתנה. העדות: **אי אפשר בימינו לייסד דת על ידי טענה שאלוהים דיבר אליך** — לא בדרך שמשהו או קומץ מייסדים אחרים עשו. יש אולי 3-8 מייסדים כאלה בכל ההיסטוריה, וההישג שלהם הוא בעצם בלתי ניתן לחזרה.

< ### סטייה צדדית: החריג המורמוני

< מורמוניזם מועלה כדוגמה נגדית. ויתור חלקי אבל הסטה:

 - היא מתפשטת בעוצמה דרך האוכלוסייה כל עוד האוכלוסייה "תמימה" לגביה — כלומר, מעולם לא נתקלה בסוג זה של אסטרטגיה.
 - ברגע שאנשים נחשפו ל*כל* גרסה של אסטרטגיה כזו (אפילו בלי להאמין בה לחלוטין), הם הופכים מחוסנים נגד האסטרטגיה הדומה הבאה.
 - "חסינות ממשית" זו היא הסיבה שהאסטרטגיה לא יכולה לעבוד שוב.

41. אמת יוצרת אסטרטגיות, אבל אסטרטגיות הופכות ניתנות להפרדה מאמת

טענה תיאורטית מרכזית: אסטרטגיות רטוריות ושכנועיות מומצאות לראשונה על ידי אנשים שמבטאים אמת באמת, ואסטרטגיות אלה נושאות בתחילה את מלוא הכוח של אותה אמת. אולם, ברגע שאסטרטגיה קיימת בעולם, היא הופכת כלי ניתן לשכפול שניתן להשתמש בו באותה מידה לשקר כמו לאמת. ההתנתקות הזו מהאמת המקורית שלה היא מה שגורם לאסטרטגיה לאבד את כוחה עם הזמן.

42. המקרה של משה וההר הבורע

- משה בא עם הר בוער והכריז שאלוהים דיבר אליו.
 - זוהי אסטרטגיה (בין אם נס או אמצעי רטורי) שהייתה חזקה מאוד בפעם הראשונה.
 - היא "קלה לחיקוי" — ניתן לתת הוראות לשכפול שלה.
 - אנשים כן חיקו אותה לאורך ההיסטוריה, אבל הם נכשלו לקבל אחיזה דווקא כי האסטרטגיה כבר הייתה ידועה: "תודה רבה, משה עשה את זה אתמול."

- האדם הראשון שפרס את האסטרטגיה הזו עשה זאת כביטוי ישיר של אמת — האסטרטגיה *נגרמה על ידי* האמת עצמה. זה מה שנתן לה את הכוח הייחודי שלה.

43. המנגנון מפורמל: סיבתיות ישירה לעומת עקיפה על ידי אמת

- מופע ראשון: לאדם יש תובנה אמיתית → מחפש דרך לבטא אותה → ממציא צורת ביטוי חדשה (למשל, כתיבת *לוחות*, אמירת "ראיתי את אלוהים", כתיבת ספר בשם אלוהים). הביטוי נגרם ישירות על ידי האמת. זה מה שזה אומר ש"אלוהים עושה משהו ישירות."

- מופע שני והלאה: גם אם לאדם יש גם תובנה אמיתית, הביטוי שלו נגרם עכשיו על ידי אמת + אסטרטגיה שאולה. האסטרטגיה היא כלי שעובד באותה מידה טובה לשקרים. לכן הביטוי אינו עוד *נגרם באופן טהור* על ידי אמת — הוא מזוהם על ידי זמינות המדיום.

- ניסוח מרכזי: "אף אחד לעולם לא יהיה לו את הכוח של הבחור הראשון" — כי שימושים עוקבים לעולם אינם מונעי-אמת באופן טהור.

< ### סטייה צדדית: הבדיחה הראשונה

< מי היה האדם הראשון שעשה בדיחה? *מדרש* שובב: קין עשה בדיחה כל כך מצחיקה שהבל מת — ומאז אף אחד לא מת מבדיחה כי אנשים מזהים עכשיו את הפורמט. זה ממחיש איך פורמט מאבד את ההלם/כוח שלו ברגע שהוא מוכר.

44. עקרון "בריחה מהבלימה"

ברגע שאסטרטגיה קיימת בעולם, היא "ברחה מהבלימה". כל אחד יכול עכשיו לפרוס אותה ללא קשר אם יש לו את האמת המקורית. אפילו אדם ישר שמשמש באסטרטגיה לא יכול ללכוד מחדש את הכוח המקורי, כי קיומה של האסטרטגיה ככלי ידוע מדלל את הכוח האפיסטמי שלה.

תזת-משנה: רוב האסטרטגיות הומצאו על ידי מחפשי אמת, לא שקרנים

37. אישור מחדש של המשכיות הסמכות האלוהית

אם אלוהים מדבר כל הזמן, אז שום דבר לא השתנה באופן יסודי בין התקופה המקראית להווה. אין חלוקה חדה בין עידן של "השגחה גלויה" לעידן של "השגחה נסתרת".

תלמיד מעלה את האפשרות שתקופות מסוימות מותאמות יותר לחיפוש אמת (יותר פנאי, הצלחה חומרית, פחות הסחות דעת). דחייה נחרצת: תנודות קיימות אבל לעולם לא מגיעות לסדר גודל שיהווה הבדל קריטי. השונות קטנה בהרבה מה"שברים" הדרמטיים שאנשים טוענים.

38. תזת החזרה: התוכן הוא בעצם זהה בכל מקום ותמיד

טענה אמפירית חזקה:

- פילוסופיות חוזרות תמיד: "אפלטוניזם מומצא מחדש על ידי כל נער שלישי". יש בערך שבע עמדות פילוסופיות בסיסיות, והן ממשיות להימצא מחדש באופן עצמאי.

- כתות חוזרות תמיד: כל כת משתמשת באחת משבע אסטרטגיות בערך; אף אחת לא קוראת את הספרים של האחרות — הן מגלות באופן עצמאי את אותם מסלולים.

- אף עמדה לא מגיעה לאפס: בכל אוכלוסייה אנושית גדולה מספיק, כל סוג של מחשבה — רוחנית, חומרנית, ציני, מחפש — יש לפחות כ

מה חסידים. טענות ש"מטאפיזיקות מסוימות לא עובדות יותר" משקפות רק מעגל חברתי צר ("שלושת החברים שלי באוקספורד"), לא את האנושות בכללותה.

- מסקנה: *תוכן* של המחשבה האנושית ו*מקורות* הסמכות האולטימטיביים* שאנשים פונים אליהם לא משתנים באופן דרמטי לאורך זמן ומקום. הבדלים הם אמיתיים אבל הרבה יותר קטנים ממה שמאמינים בדרך כלל.

39. מוקד ההבדל הנכון: צורה (לא תוכן, לא סמכות)

בהתבסס על תזת החזרה:

- הצבת ההבדל ההיסטורי המשמעותי בתוכן (במה אנשים מאמינים) או בסמכות אולטימטיבית (האם אלוהים ציווה את זה, האם הטבע האנושי ייצר את זה) הן שתיהן מהלכים שגויים.

- צורה — ה*צורה* שבה סמכות מתבטאת, ה*צורה* שבה אמת או תוכן מתבטאים — היא המקום שבו השונות האמיתית נמצאת. צורה משתנה באופן דרמטי; תוכן וסמכות לא.

- זו הסיבה ש"אי אפשר להיות משה שוב" — לא כי התוכן או הסמכות האלוהית השתנו, אלא כי אותה *צורה* מסוימת של התגלות אינה זמינה יותר.

40. התיאוריה החדשה: אסטרטגיות של התגלות הן חד-פעמיות (מודל ממטי/ויראלי)

הטענה המרכזית

- קיימות אסטרטגיות חזקות ללימוד/התגלות אמת לבני אדם (כולל, ברמה התיאולוגית, אסטרטגיות שאלוהים משתמש בהן להתגלות).

- אסטרטגיות אלה הן חד-פעמיות (או כמעט חד-פעמיות). ברגע שהן נפרסות, הן "מתפוצצות" ולעולם לא ניתן להשתמש בהן שוב ביעילות. לפעמים פעמיים, לפעמים שלוש, אבל לא יותר.

המנגנון — אנלוגיה ממשית/ויראלית

- אסטרטגיה חדשה של התגלות מתגלה או נחשפת.

49. יישום: נבואה וסנהדרין לא יחזרו
נבואה לעולם לא תחזור וניסיונות להקים מחדש את ה*סנהדרין* הם מוטעים.

- המוסדות האלה הפסיקו לתפקד כי הפורמטים שלהם התרוקנו: "עברנו את המערכת הזו."

- "אני ואתה סנהדרין. אני ואתה נביאים. תודה רבה." — הצורות הפכו כל כך זמינות שהן לא נושאות סמכות מיוחדת.

50. חיזוי מסכם: השינוי הבא דורש אסטרטגיה חדשה, לא ידועה

אם *משיח* אמור לבוא, או אם יש להיעשות התקדמות רוחנית אמיתית כלשהי, זה ידרוש **המצאה של אסטרטגיה חדשה לחלוטין** — כזו שמעולם לא נוסתה.

- שש או שבע אסטרטגיות משיחיות נוסו ונשרפו היסטורית.

- רק האדם הראשון (או אולי השני) לפרוס אסטרטגיה חדשה באמת יצליח, כי רק אז האסטרטגיה תיגרם ישירות על ידי אמת ולא תישאל.

- הערה אחרונה של ענווה אפיסטמית: "אולי אנחנו לא צריכים שום דבר. אולי אנחנו בסדר." אבל **אם** משהו נדרש, הוא חייב להיות חסר תקדים בצורה.

51. מה זה אומר לעקוב אחרי משה היום

אם מישוהו באמת רוצה לחקות את תפקידו של משה, הדרך היא **פרשנות של משה** — עבודה בתוך מילים, בתוך תהליכים המתאימים לאנשים שקיימים עכשיו. זה לא חזרה גרידא אלא עיסוק פעיל, הקשרי עם המסורת.

52. סיבוך: הנבואה פסקה לא כי אלוהים הפסיק לדבר

הטענה המוקדמת יותר שנבואה פסקה כי אנשים הפסיקו להבין את אלוהים נבחנת מחדש ומסובכת:

- זה לא שאלוהים הפסיק לדבר לאנשים.

- במקום זאת, הבעיה היא **אמינות וקבלה**: אף אחד לא יאמין לך אם תטען שאלוהים דיבר אליך — ו"מסיבה טובה", כי טענה כזו "לא תהיה נכונה גם אם היא נכונה".

- באופן פרדוקסלי, אלוהים **כן** מדבר כל הזמן — אבל התנאים החברתיים והאפיסטמולוגיים לכך שהדיבור הזה יוכר ויהיה סמכותי השתנו.

53. המנגנון ששרד: פסיקת הלכה

פסיקת הלכה מזוהה כאחד הערוצים הלגיטימיים הנותרים שדרכם אפשר ביעילות להעביר הדרכה אלוהית.

- מנגנון זה "עדיין עובד במידה מסוימת", אם כי הוא **מאבד ביעילות בהדרגה** במשך כמה מאות שנים.

- שיטות לגיטימיות אחרות עשויות גם להתקיים — כל מה שעובד בפועל הוא תקף; "אין שום דבר רע בהן."

54. שאלה פתוחה: פעולה נבואית בקנה מידה גדול

באשר לשאיפות גדולות יותר — כמו "כיבוש העולם" (השגת סוג השינוי הציוויליזציוני הסוחף שמשם השיג) — נותר לא ברור אם נותרו אסטרטגיות ישימות כלשהן, או שהן פשוט עדיין לא התגלו.

קשת כוללת

רוב האסטרטגיות הרטרוריות הומצאו במקור על ידי אנשים שניסו באמת לבטא אמת, לא על ידי רמאים. למה שקרן ימציא צורה חדשה? שקרנים שואלים צורות קיימות. חדשנים מונעים על ידי הצורך לבטא משהו חדש באמת.

< ### # סטייה צדדית: קמפיין התרומה המשולבת

< האדם הראשון שהמציא את "קמפיין התרומה המשולבת" זכה להצלחה מדהימה. האדם השני זכה להרבה פחות. עכשיו כשאנשים שולחים קישורי גיוס כספים, הנמנעים מזהים את המשחק: "אה, לימדו אותך את האסטרטגיה הזו." זה מדגים תשישות אסטרטגית בהקשר יומיומי.

45. יישום על טקסטים קדושים ויצירת קנון

- האדם הראשון שכתב ספר בשם אלוהים — אולי גם האדם הראשון שכתב ספר בכלל — השיג משהו משנה עולם. מיליאדי אנשים הם בעצם פרשנויות של אותו ספר.

- המושג של **פרשנות** היה עצמו חידוש חזק בפעם הראשונה, אבל פרשנים עוקבים מתמודדים עם תשואות פוחתות.

- סגירת קנון מוסברת: ספרים המשיכו להתווסף לתנ"ך עד שהפורמט התרוקן — "עשות ספרים הרבה אין קץ". אנשים חכמים זיהו שהפורמט נשרף והפסיקו. אחרים המשיכו אבל עם השפעה פוחתת.

- **אזילת אוכלוסיות תמימות**: כל שימוש עוקב באסטרטגיה עובד רק על אוכלוסיות שלא מכירות אותה. בסופו של דבר אין יותר אוכלוסיות כאלה.

46. טענה רדיקלית: אפילו דברי נביא אמיתי הופכים שקריים

אפילו אם מישוהו הוא **נביא אמיתי** — אלוהים באמת דיבר אליו — ה*מילים* "אלוהים דיבר אלי" הפכו **מילים שקריות** במובן שהן כבר לא מייצגות אמת. הן כבר לא *נגרמות על ידי* אמת; הן נגרמות על ידי מישוהו שמרים כלי זמין. המילים איבדו את קדושתן — "אין בהן שום דבר קדוש יותר" — כי הצורה נותקה מהאמת המקורית שלה.

47. יישום: *שבתי צבי* ולהימה בקרב האחרון

התיאוריה צופה **שרוב האנשים נלחמים בקרב האחרון** — שומרים מפני איום שצורתו כבר התרוקנה.

- *שבתי צבי* היה בעצם המשיח השקר המצליח היחיד באמת בהיסטוריה היהודית — כמעט כל היהודים האמינו בו.

- מאז, יהודים טראומטיים, שואלים כל הזמן "איך אנחנו נמנעים מ*שבתי צבי* נוסף?"

- אבל **לא יכול להיות *שבתי צבי* שני** דווקא כי כבר היה אחד. האסטרטגיה נשרפה. תובעי משיחיות עוקבים לעולם לא משיגים שום דבר קרוב לרמת ההצלחה הזו כי כולם מזהים את התסריט.

48. יישום: לעולם לא יהיה תורה נוספת

לעולם לא יהיה ספר מקראי נוסף — אפילו לא מהמשיח.

- "ספר מקראי" הוא **פורמט, רגיסטר, סגנון** — זה סוג של אסטרטגיה, לא סוג של אמת.

- אמיתות חדשות עדיין עשויות להתגלות, אבל הן לא יכולות לקחת את הצורה הזו כי הצורה התרוקנה.

- "כל סתם אדם יכול לעשות את זה" — ובסופו של דבר אפילו ChatGPT עשוי להיות מסוגל לכתוב ספר מקראי משכנע, מה שמוכיח שהפורמט לא נושא כוח-אמת מובנה יותר.

חדשים? התשובה היא תיאוריה חדשה של **תשישות אסטרטגית**: צורות התגלותיות הן כלים חד-פעמיים שמאבדים את כוחם ברגע שנפרסים, כי הם הופכים ניתנים להפרדה מהאמת שגרמה להם במקור. פסיקת הנבואה היא לכן לא שתיקת אלוהים אלא **קריסת התנאים החברתיים לסמכות נבואית** – תשישות *צורה* הנבואית. היורש הלגיטימי הוא סמכות משפטית פרשנית (הלכה), שמתפקדת כהמשך מופחת אבל אמיתי של הערוץ הנבואי, אם כי גם זה נשחק לאט. כל שינוי עתידי ידרוש צורה חסרת תקדים לחלוטין.

ההרצאה מתחילה בהבחנה בין סמכות, תוכן וצורה כשלושה ממדים בלתי ניתנים לצמצום של כל מערכת דתית. היא **מפרקת באופן שיטתי את שאלת הסמכות** על ידי הראיה ש-(א) אם אתה מאמין באלוהים, הכל מאלוהים, (ב) הנושא האמיתי מאחורי "מן השמים" הוא אמת לעומת המצאה, לא מנגנון העברה, ו-(ג) הרמב"ם עצמו היה אנגוסטי לגבי המנגנון. היא אז **מפרקת את שאלת התוכן** על ידי הדגמה שתוכן חוזר תמיד לאורך תרבויות ועידנים. לאחר שסילקה את שניהם, היא **מעלה את שאלת הצורה** כשאלה החשובה והלא-נחקרת באמת – למה *הספרים האלה*, למה *הצורה הזו*, למה לא

תמלול מלא

סמכות, תוכן וצורה: שלושה ממדים של אמת דתית

פרק א': ההבחנה היסודית שכולם מבלבלים

הקדמה: שתי שאלות שחייבות להיות מופרדות

מרצה: אוקיי, אז אני צריך להסביר כמה דברים, או לא להסביר – זה נשמע יותר מדי סמכותי. אני צריך לדון בכמה דברים. וזה ככה, בואו פשוט נקפוץ ישר לתוך זה. אוקיי, בלי פטריות ושאלות מטופשות.

כולם בעולם מבלבלים שתי שאלות שונות בלי שום סיבה, נכון? כמובן. אחת היא שאלת המקור של האמת או של הסמכות של מה שאנחנו קוראים נבואה או מה שאנחנו קוראים תורה או כל דת או כל דבר כזה. זה דבר אחד, זו שאלה אחת. והשאלה השנייה היא הצורה והתוכן. אבל לעת עתה, אנחנו מדברים בעיקר על הצורה, לא על התוכן של זה, נכון?

כולם מסכימים שכולם... אז אם הייתי אומר שכולם מבלבלים את שאלת הסמכות ואת שאלת התוכן, אז כולם כבר מסכימים, נכון? כי זה כמו ההבדל העיקרי בין לימוד והאמנה, נכון? אנחנו מתעניינים בלימוד, לא בהאמנה. לא שאנחנו לא מאמינים, אנחנו פשוט חושבים שלימוד זה דבר אחר, נכון?

תיאוריית "קבל את האמת ממי שאמרה"

מרצה: אוקיי, אבל אז זה מובן מאליו וזה מוביל אנשים לומר דברים כמו, תן לי להסביר בצורה מאוד ברורה. זה מוביל אנשים לומר דברים כמו, מה ההבדל אם זה נכתב על ידי משה מפי הגבורה או על ידי סנטה קלאוס. אם זה הגיוני, אתה צריך לקחת את שניהם ברצינות. אם זה לא הגיוני, אתה לא צריך לקחת אף אחד מהם ברצינות, נכון? תיאוריית קבל את האמת ממי שאמרה, נכון? תיאוריית אל תשפוט ספר לפי כריכתו. הם חושבים על התוכן ולא על העטיפה או לא על הסמכות, נכון? יותר נכון, נכון? שם, כולם כבר יודעים. אכן?

אבל מה הבעיה עם התיאוריה הזאת? אין בעיה איתה. זו דרך טובה ללמוד. מה חסר בה, אפילו כדרך לימוד, דרך הסבר? מה חסר בה? חסר בה משהו, נכון?

מה שהגישה של תוכן-בלבד מפספסת

מרצה: חסר בה העובדה שכל דת, או כל מערכת מחשבה אפילו, או במיוחד כל מערכת מחשבה עם כוח כלשהו, שאנחנו קוראים לה חוק, או איזשהו סוג של חוק, איזשהו סוג של תרבות, כוללת הרבה יותר מהתוכן שלה, נכון? אתה לא יכול... אנשים טוענים, למשל, מישו יכול לומר, ובכן, התוכן של כל הדתות או כמעט כל הדתות הוא בעצם אותו דבר, אז מה ההבדל איזו אתה? או שהתוכן של כל פילוסופיה או כל מחשבה הוא אותו דבר כמו התוכן של התורה, אז הם אותו דבר. ובכן, זה נכון מבחינת תוכן, אבל נראה שאתה מפספס משהו חשוב, נכון?

מה הדבר החשוב שאתה מפספס כשאתה אומר את זה? זה טוב. אם יש תשובה כמו למה לקחת את זה ברצינות בכלל או על מה זה בכלל, תגיד, ובכן, זה באמת על התוכן שלו, לא על טענת הסמכות שלו או על הצורה שלו. אבל זה עדיין מפספס משהו, נכון? זה עדיין מפספס משהו בסיסי. במילים אחרות, כשאנשים אומרים, זה מאוד חמוד, אבל זה לא מסביר את הדת האמיתית, יש להם נקודה טובה מאוד. מה היא?

תלמיד: שהצורה חשובה.

מרצה: כן. למה?

תלמיד: כי אם הצורה רעה, צורות לא לא-רלוונטיות.

פרק ב': הממד השלישי - צורה ומשמעותה

צורה כתועלת: מעבר לטוב ורע

מרצה: אוקיי, אבל אפילו יותר מצורות רעות וטובות, הייתי אומר שימושיות ולא שימושיות, נכון? כי טוב ורע הן שאלות מוסריות. אמת ולא אמת הן שאלות אפיסטמיות. שימושי ולא שימושי הן שאלות תועלתניות. יש להן קשר לטוב, כי אתה לא יכול לעשות אנשים טובים אם אין לך צורה שימושית. אבל זו שאלה מאוד חשובה.

אז שאלת הצורה, וכמו שאמרת, צריכה להיות שאלה, האם הצורה אמיתית? הצורה צריכה להיות, במובן מסוים, אמיתית. אני לא חושב שהיא יכולה להיות שקר. שקרים הם רעים. אמנם, כמובן, יש אנשים שחושבים שהם לא, כמו אפלטון. אבל צריך להיות איזשהו דיון. לפחות היא צריכה להיות טובה, בוודאי. אפילו אפלטון, שאומר שצריך לשקר לכולם, עדיין מסכים שזה צריך להיות טוב. יש תיאוריה שלמה על זה. בואו נדלג על זה.

הנקודה היא, אנחנו לא יכולים לדבר רק על התוכן. כל מי שאומר שנדבר רק על התוכן, לא משנה מה הצורה, טועה.

שלושה ממדים: סמכות, תוכן וצורה

מרצה: אז עכשיו אנחנו מגיעים לשלושה דברים:

1. **סמכות** - מי אמר, למה אנחנו לוקחים... סמכות יכולה להיות אפילו לתוכן, נכון? כמו, למה אנחנו צריכים לקחת את זה ברצינות? למה אנחנו צריכים להקשיב לזה? במקום למה אנחנו צריכים להאמין בזה, למה אנחנו צריכים להקשיב לזה? עדיין סוג של סמכות, נכון?

2. **תוכן** - יש תוכן. יש, כמו, את המה. ובכן, זה אומר דברים טובים. זה אומר אמיתות. זה המה.

3. **צורה/סגנון** - ואז יש את ה, כמו, איך, נכון? מה שאנחנו קוראים הצורה או... איך היית נותן מילה טובה יותר לזה? הסגנון, נכון? הסגנון שבו זה מוגדר.

איך הסגנון הזה קשור לתוכן, נכון? ובכן, כנראה שכמה סגנונות הם התאמה טובה יותר לכמה תכנים ולכמה סמכות וכן הלאה, נכון?

פרק ג': שני אופני דיון ואי-ההתאמה שלהם

אופן הסמכות מול אופן התוכן

מרצה: אז עכשיו, לכן, מה שאני רוצה לטעון הוא ככה. אנחנו מדברים על סמכות. אנחנו מדברים על סמכות באחד משני האופנים האלה, באחת משתי הדרכים האלה, או במובן של סמכות, אנשים שאין להם שום מושג של הבנה של תוכן. הם רק חושבים על, האם אנחנו חייבים להאמין בזה? האם אנחנו חייבים לעשות את זה? האם אנחנו חייבים לומר את זה? זה סגנון הסמכות.

ויש אנשים שמדברים על התוכן, ואז האנשים האלה לפחות טוענים - לעתים קרובות זה גם לא נכון, כמו שאמרת, אפילו לקחת משהו ברצינות זו צורה של סמכות. אבל האנשים האלה אומרים דברים כמו, זה לא משנה. הם

דוגמת לותר: סמכות מוסווית כעצמאות

מרבצה: כמו, איך קוראים לו, התלוצץ באופן מפורסם מלותר, האנגלי... איך קראו לבחור? אז ללותר יש 10,000 אנשים שכולם חשבו בעצמם... לא, איך קוראים לו? אה, הבחור שעקב אחרי, נכון? הבחור קצת לפניו. הוא אמר שללותר יש 100,000 אנשים שכולם קראו את התנ"ך בעצמם וראו בדיוק מה שלותר אמר להם שכתוב שם.

אז, אבל זו צורה של סמכות. אתה רואה, זו צורה, לא סמכות במובן שאנשים לא יודעים שהם עוקבים אחרי סמכות, אז זה חסר את הצורה. אתה יכול לקרוא לזה יותר מניפולטיבי. אלה יהיו כמו הנקודה של ז'י'ק. אבל זו צורה של... זו צורה של תקליד. בואו נקרא לזה, כמו אם אנחנו משנים, אנחנו יכולים להוסיף הבחנה נוספת. אני לא עוקב אחרי כל המילים שאני עוקב אחריהן כאן.

תקליד: צורת החיקוי

מרבצה: אבל אנחנו קוראים לזה צורת תקליד, שפירושו כראוי חיקוי, נכון? זו צורה של חיקוי, אם כי היא לא נושאת את צורת הסמכות. אז רוב האנשים הם מחקים. רוב האנשים לא מקוריים. רוב האנשים לא חושבים בעצמם. הם מחקים מה שאחרים חושבים עבורם או אומרים להם לחשוב. אבל יש סגנונות שונים של סמכות.

יש אחד כמו שאנחנו קוראים לו הסגנון העתיק או סגנון מסוים שאומר לך שהסמכות היא כי הוא החכם... כי הבחור האחר אמר לך לומר ואנשים מרוצים מזה, נכון? יש אנשים שמרוצים. אנחנו מאמינים במה שהמורים הקדושים אמרו לנו להאמין וזה בסדר. ויש אנשים שלא מרוצים מזה, אז הם אומרים שאנחנו מאמינים במה שאנחנו... אומרים לנו להאמין בעצמנו, נכון? הם לא... הם פשוט לא אומרים את המילה "אמרו לנו" כי הם שוכחים לומר, ובכן, הראו לנו על ידי המורה הגדול שזה מה שמוכן מאליו, נכון?

זה מתברר כצורה של סמכות, נכון? במילים אחרות, אם אנחנו מניחים... הם עדיין... בהנחה שלא שינינו כלום, אני מראה לך משהו מעניין. לא שינינו כלום מהליבה שלנו, כמו, פלוטוניאנית, אלפאראביאנית, אליטיסטית, אתה יכול לקרוא לזה, הנחות, נכון? ההנחות שלנו שרוב האנשים הם - יש אמיתות. רוב האנשים לא מסוגלים להגיע אליהן. רוב האנשים לא מסוגלים ליצור אותן...

סמכות, תוכן וטבע האמת הנבואית**פרק א': השינוי המודרני של הסמכות ובעיית הנבואה****הליבה הבלתי משתנה: צורות חדשות של אותן מבנה סמכות**

מרבצה: אני מראה לך משהו מאוד מעניין. לא שינינו כלום מהליבה שלנו, כמו, פלוטוניאנית, אלפאראביאנית, אליטיסטית, אתה יכול לקרוא לזה, הנחות, נכון? ההנחות שלנו שרוב האנשים הם - יש אמיתות, רוב האנשים לא מסוגלים להגיע אליהן, רוב האנשים לא מסוגלים ליצור אותן, רוב האנשים מסוגלים רק להיות עוקבים, נכון? זה היה ההצדקה לדברים כמו לדבר בשם אלוהים, או להרוג אנשים שלא מסכימים איתך, או דברים כאלה. אנחנו עדיין יכולים להסכים עם כל ההבנה החברתית, כל האפיסטמולוגיה, כל האנתרופולוגיה שזה מבוסס עליה, ולומר, ובכן, אבל מכיוון שרוב האנשים חלשים מדי להיות יוצרים, הם צריכים להיות עוקבים, אנחנו הולכים לגרום להם לחקות אותנו בדרך חדשה על ידי אמירה להם שזה מה שהם חושבים על עצמם. יש סגנון אחר, יש צורה אחרת שהסמכות לוקחת.

זו רק דוגמה אחת מאוד מצחיקה, אם כי אנחנו צריכים לחשוב על זה יותר, דרך אגב. זה מאוד רציני. השלכה אחרת מצחיקה, לא מצחיקה, היותר רצינית של אותו דבר תהיה שאתה זוכר שכשאנחנו מדברים על, כשאנשים מדברים על משהו כזה, המשמעות העמוקה יותר של סמכות, נכון? כשאנשים מדברים על, האם אתה מאמין בתורה מן השמים? האם אתה מאמין בנבואה במובן האמיתי, נכון? עכשיו זו שאלה של סמכות בהגדרה, נכון? בהגדרה זו שאלה של סמכות. במילים אחרות, האם יש דברים שאנחנו צריכים לעשות או להאמין כי הסמכות הגדולה ביותר שנקראת אלוהים, או

חושבים כמו שאני עצמאי, נכון? מי זה האחד ששופט את התוכן? איך אני יודע שהתוכן אמיתי מעצמי, נכון? לא בגלל מישהו אחר. אז זו הטענה שנטענת, נכון?

הבעיה: אנחנו לא יכולים להסביר את המערכת

מרבצה: ואז אנחנו מגיעים לבעיה, שהיא שאנחנו לא יכולים להסביר. אנחנו סוג של לא יכולים להסביר, אנחנו לא יכולים לתת דין וחשבון, נכון? אין לנו סיפור טוב, אין לנו מקום, אין לנו הסבר למה שכל המערכת הזאת של... ובכן, סמכות, נוכל לומר משהו מאוד פשוט. בואו נעשה את זה אפילו יותר פשוט.

אם אנחנו מדברים על סמכות, אתה יכול לומר משהו פשוט כמו, ובכן, רוב האנשים לא מסוגלים לחשוב בעצמם, מה שאנחנו גאונים גדולים כן מסוגלים, אבל רוב האנשים לא מסוגלים לזה, אז אנחנו פשוט אומרים להם מה לחשוב, נכון? זו הסמכות. אבל אנחנו שוכחים שיש דבר שלישי שהוא הסגנון או מה שאנחנו פשוט קוראים הצורה.

פרק ד': הצורה יכולה להיות אמיתית - צורות של סמכות ותוכן**צורה חלה על סמכות ועל תוכן**

מרבצה: הצורה יכולה להיות אמיתית. עכשיו הצורה... יש צורה לסמכות ויש צורה לתוכן. שתיהן הן צורות, נכון? שתיהן יכולות להיות בעלות צורות, נכון? למשל, איך אנחנו אומרים לאנשים שהם חייבים להאמין בזה, נכון?

תשימו לב למשהו מאוד מעניין. למשל, איך... אוקיי, זה כבר סוג של קפיצה למסקנה לפני השאלה. אבל בהנחה שיש לנו את ההבחנה הזאת, שכולנו פה מניחים שהיא נכונה גם, נכון? בדיוק כמו שאנחנו מניחים שההבחנה בין חשיבה, בין תוכן וסמכות היא נכונה, אנחנו גם מניחים שההבחנה בין אנשי סמכות ואנשי תוכן היא נכונה, נכון?

רוב האנשים הם סמכות, או לפחות רוב האנשים מתחילים מסמכות, ותוכן הוא משהו שלא שייך לאנשים, זה משהו עצמאי, זה משהו מאוד נדיר, וכן הלאה. אנחנו מסכימים לזה, נכון?

שאלת הוראת הצורה

מרבצה: אבל אז אנחנו עדיין צריכים לחשוב על איך אנחנו מלמדים את האנשים האלה, נכון? איזו צורה לוקחת הסמכות? וזו שאלה מאוד מעניינת בכל מקרה. איזו צורה לוקחת הסמכות, נכון?

למשל, אני חושב שבימינו הדרך הטובה ביותר של סמכות, נכון, היא גם... אנחנו חיים בתקופה שבה יש את כל התקופות ביחד. אנחנו לא רק חיים במודרניות, אנחנו חיים בהכל פלוס. אבל כראוי, כראוי, כראוי סמכות מודרנית עובדת על ידי אמירה לך מה אתה חושב. מאוד מוזר. ככה הוראה עובדת, נכון? לא הוראה - לא מה שאני קורא הוראה - אלא סמכות במובן של הכרה בכך שרוב האנשים טיפשים והם הולכים להאמין במה שאומרים להם.

צורות שונות של סמכות לאורך ההיסטוריה

מרבצה: אז נראה שיש דרכים שונות לעשות את זה. דרך אחת לעשות את זה היא לומר, אתה יודע, אנחנו לא מאמינים בשום דבר שהוא לא או כל כך מובן מאליו שכולם יכולים לראות אותו - האדם הכי טיפש יכול לראות אותו - או שאתה יכול לראות אותו מיד בעצמך, נכון? ואיך אתה יודע את זה? משהו אמר לך, נכון?

על סמכותו של תומס ג'פרסון, כולם מאמינים שזה מובן מאליו שכל בני האדם נבראו שווים וניחנו בזכויות מסוימות שאי אפשר לשלול מהם, נכון? איך אנחנו יודעים את זה? ובכן, לא היית יודע את זה אם לא היה כתוב בהכרזת העצמאות. אבל עכשיו שאתה יודע את זה, איך אתה יודע את זה?

אז זה נקרא סגנון, צורה של סמכות. הגיוני? אני רק מבחין, אני רק משתמש בזה כדי להבחין בצורה מצחיקה את ההבדל בין הצורה וההבדל האמיתי בין סמכות ותוכן, נכון? הצורה של משהו מול מה האדם הזה עשה והוא חשב. האם יש מחשבה עצמאית כלשהי? אין. יש משהו שאמר להם שהם צריכים לחשוב בעצמם, כך וכך, נכון?

להאמין בה גם כשאני לא יודע שהיא אמת? ובכן, זה פשוט ענוה אפיסטמית. אין שום דבר מיוחד בסוג כזה של סמכות. ראשית, זה סוג של סמכות. אז זה סוג של סמכות. זה סוג של סמכות של הנחה שהיא, אני חושב, יותר בצד שלי מאשר בצד של הסמכות, נכון? אם אתה מכיר בכך שאתה לא האדם הכי חכם ואין לך את הגישה הכי טובה למציאות אי פעם, אז כנראה שאתה צריך להקשיב גם לאנשים אחרים. כמו איזהו חכם הלומד מכל אדם, דבר מאוד סביר להאמין בו, אני חושב. שום דבר מיוחד לגבי סמכות נבואית או כל סמכות דתית אחרת. פשוט עמדה מאוד סבירה להחזיק בה. גם ביחס לשייקספיר, אגב.

סטייה: התנ"ך ושייקספיר - שאלה של קריאה רצינית

מרבצה: אני דווקא חושב שאנשים דתיים שאומרים דברים כאלה, כמו שלא היית קורא שייקספיר ברצינות כמו שקראת את התנ"ך. אני חושב שזה שטויות. למה? כמובן שאתה צריך. אני מתכוון, לפחות ברצינות כמו שאתה קורא את התנ"ך. אני לא יודע לגבי יותר. בהחלט יש יותר אמת בשייקספיר ממה שרוב האנשים מוציאים ממנו, וזה בגלל שלא מלמדים אותם לקרוא ברצינות. או שהם לא מתרגלים לקרוא ברצינות. הם לא מקשיבים לאנשים אחרים ברצינות. עכשיו, האם יש אפילו יותר עומק בתנ"ך מאשר בשייקספיר? אני לא חושב שהגענו לכל העומקים של שייקספיר שאנחנו מודאגים מהבעיה הזאת. ונגיע לשם. אולי יש. כנראה שיש, אבל יש לי סיבות לחשוב כך. זו לא בעיה כל כך גדולה. זה מאוד מצחיק כשאנשים אומרים, כמו, דיברתי על זה, אבל אנחנו הולכים לצאת מהנושא, נכון?

אז אני לא חושב שזה נכון. אבל זה, שוב, זו לא שאלה של סמכות. זו יותר שאלה של, כמו, אנחנו קוראים לזה ענוה אפיסטמית, או פשוט להיות אדם סביר, לא להיות בעל גאווה ענק שחושב שהוא גילה את כל האמת, וזו, אגב, בעיה גם לאנשים שמאמינים בדת שלהם יותר מדי, נכון? כי פשוט להעביר את הבעיה לסמכות לא הופך אותך ללא - איך קוראים לזה - כמו מגלומן שחושב שהוא גילה את הסמכות האמיתית לעקוב אחריה או את המשפחה שלו את העם שלו זה גם אני חושב מאוד טיפשי טיפשי וגם רע כמו מידה רעה זה סוג רע של בן אדם לחשוב כך אז זה לא מה שזה אומר.

שני הסברים לסמכות נבואית עבור מאמינים בתוכן

מרבצה: אז תן לי לחזור לנקודה שאני מנסה להעביר. הנקודה שאני מנסה להעביר היא שכשאנחנו מדברים על נבואה, אנחנו מדברים על סמכות. עכשיו, עבור אנשים שמאמינים בתוכן, הסמכות הזאת לא יכולה להיות אחרת מאשר הסמכות של האמת עצמה. זה יכול להיות או הסמכות של האמת עצמה או הסמכות במובן של דרך להגיע לאנשים שאין להם את היכולת ליצור את האמת בתוך עצמם, אז הם הולכים לקבל אותה מיד שנייה, וזה כולנו. רק כדי להיות מאוד ברור, נכון? אלה השניים במקום הזה. אני לא חושב שיש הסבר שלישי, אלא אם כן, אני מתכוון, אני באמת לא יודע מה התיאוריה האחרת תהיה אולי זו מגבלה של הדמיון שלי אבל אני לא יכול להבין מה - אני קורא אנשים שממשיכים לומר דברים אחרים ואני תמיד מפרש מחדש את זה כדי להתכוון למשהו שאני יכול להבין.

התייחסות להתנגדות הגישה המיסטית

מרבצה: כי הרבה אנשים נראה שאומרים דברים כאלה: ובכן אם זה אם זה רק על האמת שאנחנו יכולים לגשת אליה - לא אמרתי שזה על אמת שאתה יכול לגשת אליה. אולי למישהו יש מיסטיקן גדול או איזו רוח גדולה שיכולה לגשת לאמת שאתה לא יכול לגשת אליה. אין בעיה. אין לי שום בעיה עם זה. אני חושב שזה סביר. זה יהיה ממש טיפשי לחשוב שכל האמיתות נגישות לכולם כל הזמן. זה די סביר גם לחשוב שכמה אמיתות - אני חושב שזה די נפוץ להחזיק באמונה.

תלמיד: כן, זו אמונה נפוצה, במיוחד - אני אגיד לך למה זו אמונה נפוצה בקרב, בגלל סוג שטיפת המוח שאנשים שרצו ללמד אותנו דברים טובים אמרו לנו. זו אמונה דתית. אני זוכר שהייתי בבית ספר שבו הרב אומר שלא מבין חוקים אינטלקטואליים שונים, כמו לספור דברים כבדים יותר או לא, אני זוכר שהייתי כמו -

איזה אלוהים, אלוהים, משהו כזה, אמר לנו להאמין בזה או לדעת את זה, נכון?

התגובה מצד התוכן לסמכות אלוהית

מרבצה: ואם אתה אנשים אומרים, אם, נכון? ואנשים שמדברים, אומרים את זה, אומרים, אם אתה אומר, ובכן, זה נכון, אבל אף אלוהים מעולם לא אמר את זה, אני מאמין בזה כי זה נכון, נכון? אז אתה בצד התוכן של הדברים. וכמובן, האנשים שמסוגלים לחלוטין לחשוב באופן מקורי ליצור מחשבה - אני לא רוצה לומר לחשוב באופן מקורי, אני רוצה לומר ליצור מחשבה, שזה דבר אחר. אנשים המסוגלים ליצור מחשבה די מרוצים מזה. הם כמו, אני לא מבין למה אני צריך אלוהים שיגיד לי. זה נשמע כמו מיותר, כמו, ובכן, האם אלוהים אמר לי שאלוהים קיים, כמו הפרדוקס שדיברתם עליו בשבוע שעבר? זה אפילו לא הגיוני. אנחנו יודעים שאלוהים קיים כי יש לנו את היכולת הזאת לזהות מציאות או אמת וזה מה שאלוהים הוא אמור להיות הגבוה ביותר הדבר הקיים שהוא הדבר הכי אמיתי ככה אנחנו יודעים את זה וכמו מה אתה מתכוון האם אתה גם מאמין כמו האם אתה לא האם אתה לכן לא באמת מאמין כי אתה אומר אני יודע את זה רק כי אני יודע את זה בעצמי כמו האם אתה פשוט יוצר את זה לעצמך ומוסיף אלוהים או משהו כזה נכון השאלה לא באמת הגיונית לאנשי התוכן במובן מסוים נכון ואנשים היו אומרים מה אתה מתכוון מן השמים. האם אתה מתכוון לומר האם זה נכון? או שאתה מתכוון לומר איזו סמכות יש לזה? ואיזו יותר טובה? האם עדיף שזה יהיה נכון או שעדיף שתהיה לזה סמכות טובה או הסמכות הטובה ביותר האפשרית?

בעיית הפרשנות מחדש: סמכות או משחקים טקסטואליים?

תלמיד: הסמכות הטובה ביותר תגרום לך ללמוד את זה אחרת. כלומר, אם אתה מגיע למסקנות שנראות לא נכונות או מפקפקות כשאתה בא מעדשה סמכותית, אולי תצטרך לפרש מחדש את העבודה שאתה קורא כדי שתקבל אותה.

מרבצה: נכון? אז זה לא סמכות. זה פשוט משחק שאתה משחק עם טקסט שאנשים אחרים לוקחים כסמכות. במילים אחרות, אם אתה אומר משהו כזה, אם היית אומר משהו כזה, אם היית מאמין בסמכות של החוק הזה, של הטקסט הזה, של האמת הזאת, היית מאמין בזה גם אם לא היית חושב שזה נכון? זה מה שאתה מתכוון לומר? האם זה בכלל הגיוני? זה מה שאנשים חושבים.

תלמיד: משהו שהייתי מיישם פרשנות אחרת או עדשה אחרת עליו. בוא נגיד את זה ככה, נכון? הדרך שבה כמה אנשים לומדים את התנ"ך היא לא הדרך שבה הם לומדים את שייקספיר. הם לא בהכרח - אם הם לא מסכימים עם אחת מהמסקנות של שייקספיר, הם לא בהכרח חוטטים או מפרשים מחדש או מכיילים מחדש את עבודתו של שייקספיר כדי שתמשמע משהו אחר.

מרבצה: אוקיי, זו הבעיה. אני לא ממש מסכים עם זה, אבל זו בעיית הפרשנות. אולי אתה פשוט לא מניח ששייקספיר התכוון לזה.

תלמיד: כן, כן, אני מתכוון, אתה עושה הנחות מסוימות וקורא את היצירה אחרת על בסיס מה שאתה חושב עליה.

הבהרה של מה "אמונה בסמכות" יכולה להיות

מרבצה: רגע, רגע, רגע. תן לי להגיע בדיוק למקום שבו אני נמצא, כי אני הולך להתבלבל עם זה, בסדר? וכולם כאן כבר מבולבלים, אז בואו ננסה. מה שאני חושב הוא שכשאנשים אומרים - אנשים לעתים קרובות אומרים דברים כאלה ואני חושב שזה מאוד קשה אפילו להבין מה הם מנסים לומר - מה אתה מנסה לומר כשאתה אומר, טוב, אם אתה חושב שמישהו נותן תיאוריה כזאת, היא אומרת שנבואה היא רק דרך לגשת לאמת ואתה אומר בסדר, אבל זה לא אלוהי, נכון? זה לא הופך אותך למאמין בנבואה. כי להאמין בנבואה פירושו מה? להאמין בה גם כשהיא לא אמת? לא, זה לא יכול להיות, נכון? זה בבירור אבסורדי. זה לא יכול להיות שמאמין בנבואה פירושו להאמין בה גם כשהיא לא אמת.

מלכו פירושו שהוא המציא את זה, לא בגילוי, נכון? גילוי להיות שווה ערך לומר שזה מן השמים. הוא המציא את זה פירושו שזה שקר. הוא המציא את זה לטובתו, או שזה פשוט עליו מנסה לתמרן אותך - אני מבין את זה, אבל זו לא שאלה של סמכות, זו שאלה של אמת, נכון?

אז זה מאוד קשה להבין מה אנשים מתכוונים בזה, אלא אם כן אנשים יכולים להגיד לי מה הם מתכוונים, אבל אני לא יודע מה הם מתכוונים. אבל אני מבין שכשאנשים שואלים את השאלה הזאת, יש משהו, תמיד יש משהו מאחורי השאלה שאנשים שואלים, גם אם הם לא - אני לא יכול להבין שום דבר.

יש משהו על משה אומר את זה כי יש לו משהו להרויח והוא אומר את זה כי זה אמת.

תלמיד:

כן, כן, אמרתי את זה כי רוב התורה היא על מידות ולא על טוב ולא על אמת בכל מקרה.

בעיית המידות של משה

מרצה:

אז לכן, אנחנו צריכים לומר שזה על המידות של משה. זו הסיבה שזו בעיה גדולה אם אתה מאמין שמשה לא היה אדם טוב לחלוטין. או כמעט אדם טוב לחלוטין.

תלמיד:

האם אתה צריך להאמין באדם מן השמים או לא? כמעט, כן.

מרצה:

אני חושב כן. אני חושב שהרמב"ם מדבר על הבעיה הזאת בפרק הזה מאוחר יותר כשהוא מדבר על מעמד הר סיני. זו בעיה גדולה. אתה מבין למה? כי, ובכן, אם אתה אומר שמשה גילה את זה וזו אמת, זו כמו אמת נצחית, אז זה מן השמים. אני לא יודע מה זה יכול להיות שזה לא מן השמים בכל מקרה. מה אתה מתכוון שזה לא מן השמים? הוא לא שמע את זה בקול. הוא שמע את זה כי הוא עשה את החשבון. מה ההבדל? זה קשה לי ל...

אני מתכוון, רגע. לרוב האנשים, זה עושה הבדל. אני בעצם צריך להגיע לזה. לי זה עושה הבדל. רגע. אין לי מושג.

האגנוסטיות של הרמב"ם לגבי המנגנון

מרצה:

הרמב"ם עצמו אמר שהוא לא יודע. אז איך אני יכול לדעת אם הרמב"ם הקדוש לא ידע? הרמב"ם ממש אמר שאנחנו לא יודעים כמה הם גילו את הדברים האלה. אז לכן הטענה היא רק שזה מן השמים במובן שזה אמת. זה מאלוהים. אוקיי. זה בסדר. אני לא יודע מה אנשים יכולים להתכוון.

אני כן חושב שאנשים חושבים שיש הבדל בין הדברים האלה. זה מה שאני - אני מבין את השאלה בצורה אבל אני לא יודע - אני לא יכול להבין במה שאני אומר.

תגובה להתנגדות "החילון"

מרצה:

אני חושב שכשאנשים אומרים, "ובכן, אז אתה פשוט מחלן הכל", או "הרמב"ם פשוט מחלן הכל, אתה אומר שמשה גילה את זה אז משה היה מדען" - ובכן, מדען, אבל לא סוג המדען שאתה מכיר, נכון? כמו שאנחנו משתמשים במילה הזאת עם קוונטציות מאוד שונות. מדען במובן של משהו שהשכל והלב שלו בוערים לגלות איך היקום באמת עובד - כן. מדען במובן של משהו שמפרסם ברדיט - לא. אלה שני סוגים שונים של אנשים.

מה שאני רוצה לומר הוא, אני לא מבין מה שאלת הסמכות תהיה אז, אבל זה המקום שאני מגיע אליו. אני חושב שיש שאלה הרבה יותר מעניינת ואני חושב שיש הרבה דברים מעניינים לגלות אם נאפשר לעצמנו לחקור את השאלה הזאת. והשאלה היא שאלת הצורה.

מרצה: כן. זה נראה ברור, נכון? זה לא היה ברור לי. כבר דיברתי על זה, נכון? היה שיעור שאמר את זה. זה גם נראה ברור, או לפחות ברור בהסתברות, שיש איזו אמת שצריכה להיות נגישה רק לאדם אחד ב-10,000 שנה. שום דבר לא סביר בזה. אלוהים מעולם לא הבטיח לנו שכל האמתיות יהיו נגישות לכל האנשים באופן שווה. תומס ג'פרסון הבטיח את זה. לא, אפילו הוא לא הבטיח את זה. הוא רק אמר שאתה מקבל זכויות.

מסקנה זמנית: סמכות כמידה

מרצה: אז זה ברור. אז כשאנשים אומרים שחסרה לך סמכות, אני חושב, בפרשנות שלי הם מדברים על מידה, הם מדברים על המידה הזאת שאני קורא לה עונה או פתיחות או היכולת להיות תלמיד, וזו אמיתית, זו אמיתית, כמו שאנחנו קוראים לזה מידה דתית או מידה אמיתית, זו מידה של השכל, כמו שדיברנו כאן, וזה נראה, לפחות עבורי, זה נראה מכסה את כל מה שהאנשים הדתיים דורשים מהקשבה לנאומים שלהם, כמו שאני לא -

שאלת הצורה: למה הספרים האלה ולא חדשים?

עמדת המרצה על סמכות ואמת

מרצה:

לי זה נותן לי מספיק רצינות לקרוא את הספרים האלה, אבל אני לא מכיר מישהו שיש לו יותר רצינות. אני לא חסר שום דבר באופן מעשי. תיאורטית זה נראה כאילו הם אומרים נקודה, אבל אני לא יודע מה הנקודה יכולה להיות. אוקיי, אז זו השאלה. אז לכן אני לא חושב שיש לי בעיה עם זה, כמו זה, מה שהסמכות הזאת יכולה להיות, או מה שהחיפוש הזה אחר אמת או קבלה או פתיחות לאמת יכול להיות, נראה שאין לי בעיה עם זה בקריאה שלי. מובן?

מה שחשבתי עכשיו לכן הוא שעדיין יש משהו שאני לא מכסה בהבנה שלי, וזה המקום שבו אני צריך להגיע לצורה. עדיין נראה שיש משהו שאני לא מכסה וזו שאלת הצורה.

זיהוי השאלה האמיתית: שאלת הצורה

מרצה:

זו הסיבה שאני חושב ששאלת הצורה היא הרבה יותר מעניינת, הרבה יותר - במילים אחרות, זו השאלה הרלוונטית כשאנחנו שואלים דברים כמו:

- למה אין ספרים תנ"כיים שנכתבים בימינו?

- למה אנחנו לא יכולים לקבל ספרים שנקראים באותה דרך אפילו?

- למה אנחנו קוראים את הספרים הישנים האלה ולא פשוט איזה בחור חדש שכתב את אותו הדבר בשבוע שעבר?

זה הטלפון שלי? אני חושב שאלה השאלות הרלוונטיות. אלה היו בעצם שאלות מאוד מעניינות.

אז עכשיו אתה מבין מה אני אומר. אז יש סמכות אם אתה רוצה לומר שסמכות פירושה שאלוהים אמר את זה איכשהו, ושוב אני חושב שאלוהים אמר הכל איכשהו, אז אני לא ממש מבין את כל הבעיה. מה שאלוהים יכול להיות, הוא חייב לעשות הכל כל הזמן. אני חושב שכמעט כל מי שמאמין באלוהים מאמין בזה, אז זה מאוד קשה להבין מה אנשים יכולים להתכוון כשאתה אומר, "ובכן, אתה לא מייחס את זה לאלוהים" - אלא אם כן אתה איזה סוג של אתאיסט, זה קשה להבין מה זה יכול להיות.

פירוק "מן השמים"

האמירה התלמודית ומשמעותה

מרצה:

אבל מלבד זה, זה נראה מאוד קשה. כמו כשאנשים דתיים אומרים, "ובכן, אמרת שהתורה לא מן השמים", מה זה אומר? אתה מתכוון לומר שהיא לא אמיתית? אוקיי, אני מבין את זה. אבל מה אתה מתכוון לומר, כשזה אומר בתלמוד בבלי, זה אומר, אם מישהו אומר, אז כל התורה לא מן השמים, או אפילו אם הוא אומר פסוק אחד לא מן השמים, אלא משה אמרו מעצמו. מה אתה מתכוון לומר?

האנלוגיה של הברכות: הכל מאלוהים**ההתנגדות לגבי ברכות****מרצה:**

תן לי לומר את זה בדרך אחרת, מה שאני מנסה לומר. אתה יכול לומר את זה גם הפוך, נכון? אתה יכול לומר משהו כמו, כמובן שהכל מן השמים. כמו שכל האנשים הדתיים מאמינים שהכל מן השמים בכל מקרה, נכון?

אנחנו אומרים כמו שמישהו היה אומר, "ובכן, אם אתה מאמין שמישהו היה פשוט איזה סוג של פילוסוף, איך אתה אומר ברוך אתה ה' נותן התורה?" אוקיי, מישהו אי פעם שאל אותך את השאלה הזאת? אני מדמיין מישהו שואל את השאלה הזאת. אני לא יודע אם כולם - בכל מקרה, זו שאלה טיפשית. למה? כי אנשים לא - אתה לא מציא את המחשבות שלך.

אנלוגיית האופה**מרצה:**

אוקיי, תודה רבה. אבל הייתי אומר לאדם, אם אתה מאמין שהאופה אפה את הלחם שלך, איך אתה אומר, "אני בחור דתי, אני מאמין שאלוהים עושה דברים?" תודה רבה. ובכן, איך זה מאוד שונה?

אה, יש איזו דרך יותר משמעותית שבה אלוהים עשה את התורה. כמובן, כי היא יותר אמיתית מהלחם. אז היא יותר אלוהית. כמובן, התורה יותר אלוהית מחתיכת לחם. אבל שניהם עושים את אותו סוג של ברכה.

ברכות על אנשים חכמים**מרצה:**

כשאתה רואה מדען, אתה בעצם עושה את אותה ברכה כמו שאתה עושה כשאתה רואה תלמיד חכם. אתה עושה? לא?

תלמיד:

הם גוי - זה לא משנה מה הוא לומד?

מרצה:

לא, זה לא. לא, זה אותה אחת וזה לא - ראשית, לרמב"ם אין את ההבדל הזה, זה הבדל מזויף. מספר שתיים, זה לא - ההבדל הוא על יהודי וגוי. ההבדל הוא רק בגלל שאנחנו לא קוראים לאדם שלא ירא שמים חכם, אבל יש - ואנחנו נותנים ברכה מיוחדת אם הוא יהודי. אבל זה לא אומר שצריך להיות תלמיד חכם יהודי. אם אתה רואה מדען יהודי הוא גם עושה - אני חושב שזו הסיבה שזה לא אומר. ואם זה אומר אז אני לא מסכים. אני לא רואה שום סיבה. אין הבדל.

בכל מקרה, תחשוב על לישון העולם. אין הבדל. ההבדל הוא כי אנחנו עושים שונה - יש לשונות שונות לאיזה אדם, איזה סוג של אדם זה, אבל אין הבדל לאיזה סוג של דבר הוא לומד וכולם ניתנים על ידי אלוהים. אין הבדל בכל מקרה. אז ה' נותן חכמה. אנחנו עושים ברכה שאומרת שה' נותן סימנים למדענים. אני לא מבין את כל הבעיה. יש ברכה על זה. ברצינות.

סטייה: דעת האדמו"ר הזקן על חכמות חיצוניות**אי ההבנה של המרצה****תלמיד:**

אני לא יודע מה - מה הוא אומר?

מרצה:

בכנות, אין לי מושג מה זה יכול להיות. אני ממש לא יכול להבין מה הטענה הזאת אפילו אומרת. אני חושב שזה לגמרי - אני לא יכול לומר שום דבר. אני יודע שהוא אומר את זה, אבל אין לי אפס - אני פשוט לא יודע מה הוא אפילו מנסה לומר.

תלמיד:

לא, אני מסכים איתך. אני מסכים שזה מקור טוב ואין לי מושג מה הוא מנסה לומר. בכנות, אין לי מושג מה הבחור הזה אומר.

מרצה:

כן, אני מבין את זה. אני מבין את זה, אבל אין לי מושג מה הטענה המטפיוזית הזאת יכולה להיות, שכמה סוגים של חכמה מוסתרים. מה זה אומר?

הצעת פרשנות חסידי (ודחייתה)**מרצה:**

אני יכול להסביר לך בסגנון חסידי מה זה יכול להיות, אבל זה הופך להיות לא מאוד מעניין.

תלמיד:

כן, אין בעיה.

מרצה:

בסגנון חסידי אני יכול להסביר לך מה זה יכול להיות, אבל גם זו לא תהיה טענה מעניינת בסוף היום. אתה אומר משהו כמו, "ובכן, אם ידע שלא גורם לך להבין את אלוהים הוא לא אמיתי" - דברים כאלה. אני מבין את זה, אבל זה לא מעניין. זה גם נכון לגבי תורה. זה לא - זה התוכן.

תלמיד:

כן, אוקיי.

מרצה:

במצב קבוע זה דיבורי ריק כשיש לך תוכן. בכל מקרה, זה הולך הלוך ושוב.

עיקרון מתודולוגי: לקחת ברצינות מה שהגיוני**מרצה:**

אוקיי, רגע, רגע, רגע. בוא נחזור. אז תן לי לתת את הדף שלי. אני אתן את הדף שלך אחר כך, אין בעיה.

אני יודע את *סלאם* [כנראה עמדת האדמו"ר הזקן]. אני לא מבין מה זה יכול להיות אומר. אני יכול לתת לכם הסבר על זה, אבל ההסבר היה בערך מרוקן אותו מתוכן - היה הופך אותו ללא מעניין בכלל. אז אין לי מושג. ובהחלט אנשים כמו הרמב"ם והאזאר* [הזוהר], אף אחד לפני ואחרי לא מאמין בזה. אז אנחנו שמים שם מלהיות מודאגים מה*דעת יחיד*, למרות שהוא היה אדם גדול. הם לא צריכים להיות מודאגים מזה עכשיו.

תלמיד:

אג'וט [כנראה שואל על משהו ספציפי] - מה אם הם מודאגים?

מרצה:

סליחה, אבל כל *צדיק* שאי פעם אמר משהו היה משתגע אם הייתי עושה את זה. אז, כמו כמה אנשים שאני מכיר, שהשתגעתי מלעשות את זה. זה כמו דרך שאסור ללכת לתוכה, להשתגע מלקחת הכל ברצינות. אתה צריך לקחת את הדברים שהגיוניים לך ברצינות. את האחרים אתה אומר, "ואני לא מבין מה הוא אומר, אז אני לא אלך."

בכל מקרה, סליחה על היותי קליל, אבל עכשיו אני הולך - אני מנסה לעשות *שיעור* רציני מאוד.

הגדרה מחדש של *קליפה* כקטגוריה אתית**מרצה:**

זה לא הערת אגב. אז אבל אני חושב שאנשים אומרים משהו. יש משהו שקורה. עדיין יש איזה הבדל שאני לא יכול להסביר מה ההבדל יהיה אומר, אלא אם כן אתה אתאיסט שחושב שיש משהו שבא מאנשים עצמם. כמובן שאתה יכול לעשות את הדבר ה*חסידי* שלי. אני חושב שדברים שאנחנו אומרים הם *קליפות* - אני חושב שאנשים חושבים שבאים מעצמם, אוקיי, אז זו שאלה של הגישה שלך. אני מסכים. אז זו שאלה של אתיקה. 100%.

האתיקה הדתית - ואנחנו צריכים לעשות שיעור שלם בשלב מסוים על מה זה בכלל אומר - אבל יש אתיקה דתית של לייחס הכל לה' אפילו כשה' הוא רק סיבה רחוקה וכן הלאה. זו סוג של אתיקה דתית ויש לזה קשר לאתיקה בסיסית יותר של לייחס דברים לסיבותיהם. כל הדברים האלה צריכים להיות מוסברים, נכון? אבל אין בעיה.

הצבת השאלה הבאה: הפסקת הנבואה**מרצה:**

נכון? אם מישוהו מאמין שה' ברא את העולם ואז הלך, זה *שחים* [כפירה], נכון? אם אתה מאמין שה' נהג לדבר לאנשים ואז הפסיק...

תלמיד: ובכן אין שני... אין שני אלמנטים לזה? כי כשאתה אומר שה' מדבר לאנשים, אחד הדברים שאתה אומר זה האם אנשים יכולים להבין דברים...
מרצה: אה, אנשים זו לא בעיה.

תלמיד: ואז זו אמונה באנשים. זו אמונה לגבי בני אדם. זה אלמנט אחד. אתה צריך להאמין ביכולת של אנשים...

נבואה חייבת להיות טבעית, לא נסית

מרצה: אני די חושב שכן. טוב מאוד. אני די חושב שזה כך. טוב מאוד. אז זו שאלה עקרונית, אבל לא אם זה קרה להיות השבוע אדם שעשה את זה. ובעיקרון, הטבע האנושי מסוגל להשיג את זה. אם זה נס, אז אני לא בטוח איזה סוג של אמונה זו יכולה להיות לפני התורה.

זה ממש למה הרמב"ם אומר שאתה צריך להאמין בנבואה טבעית, נכון? הרמב"ם אומר בבירור, למרות שנבואה אולי לא תופעה טבעית, אבל אנחנו לא יכולים בעצם לבנות מקרה לדת בלי להאמין בה כתופעה טבעית, נכון? הרמב"ם אומר בבירור ב'חלק א', פרק ע"א *משהו, *ע"א*, נכון? וגם ב'חלק ב', *אפה שהוא מדבר על שלוש התיאוריות של נבואה, אני זוכר, הפרק בחלק השני, נכון?

זו הסיבה שהוא אומר, אני הולך לתת לכם את שאר ה... מה שלא יהיה, לא לפני זה. והרמב"ם תמיד, ב'משנה תורה*, הוא נותן את שאר התיאוריה של נבואה, לא את התיאוריה התורתית של *משה*, שהוא מבדיל במפורש ב'מורה נבוכים*, בגלל הסיבה הזו. כי הוא לא יכול ללמד אנשים שיש נבואה בדרך שהייתה קיימת רק אם יש תורה, נכון? אתה צריך ללמד אותם שיש נבואה טבעית. זה אומר שיש יכולת טבעית להיות נביא.

ועכשיו זה, כמובן, זה כלום, זו לא סוגיה תיאורטית. אני הולך להבהיר מה אני מתכוון. זו לא סוגיה תיאורטית לומר, ובכן, זה עקרונית אפשרי לבני אדם להשיג אמת אלוהית, אמת מוחלטת, או מוחלטת ככל שאפשרי אנושית. אבל במשך אלפיים וחמש מאות שנה, לא היה אדם אחד ברמה הזו.

תלמיד: רק כדי לחזור לשנייה. אם מישוהו מאמין, נגיד, שזו לא יכולת אנושית, וזו איכשהו יכולת שהוא, אני לא יודע...

מרצה: אם זה נס.

תלמיד: או שזה נס, נכון. כלומר, במובן מסוים, אם זה מתקבל על סמכות, האם זה לא שומר על עצמו?

מרצה: לא, כי הסמכות גם, אף סמכות לא שומרת על עצמה, נכון? סמכות תמיד צריכה סמכות במובן, כמו, נגיד יש ספר שאנחנו מאמינים בו. אבל למה אנחנו מאמינים בספר הזה? כי זה ספר אלוהי, נכון? איך הוא הפך לספר אלוהי? כי הספר אמר לנו שיש ספרים אלוהיים. כמו, אתה חייב להתחיל איפשהו אחר. אתה לא יכול להאמין בזה שה'רבי* אמר *אני נביא* כי ה'רבי* עצמו אמר לך.

תלמיד: כן, אז אתה צריך להאמין רק דברים על ה' ולא דברים על אדם.

מרצה: לא, לא, אבל אז היה לך, זו דרך לומר, היה לך האלוהים של אריסטו, שהוא לא האלוהים שעושה עולם חדש, נכון? לא האלוהים, האלוהים הבורא, נכון?

תלמיד: נכון, אבל אתה לא מקבל את האלוהים של אריסטו בקבלה הזו.

מרצה: אתה כן, אתה כן, אתה כן. כמובן שאתה כן. האלוהים היחיד שאתה צריך להאמין בו לפני התורה הוא האלוהים של אריסטו.

תלמיד: נכון, אבל באותה דרך הוא מתקבל על סמכות.

מרצה: לא על סמכות, כן.

תלמיד: כן, אבל זה סוג הסמכות במובן של...

מרצה: איך אתה מתכוון מעדשה סמכותית?

אבל אני עדיין יכול לומר את השאלה המעניינת הזו כאן. ואולי השאלה הזו מאוד אמיתית. השאלה היא למה ה', נכון? וכשאנשים שואלים משהו כמו *פסיקת הנבואה*, נכון? אתה צריך להיות מאוד ברור לגבי זה. אם אתה מאמין שזה אומר שה' הפסיק לדבר לאנשים, אתה *סתם אפיקורס*.

ההכרח של נבואה טבעית כאמונה רציונלית קדם-תורתית**הבעיה באמונה שהנבואה פסקה**

מרצה: הסיפור אומר את זה לא נכון. ואני חושב בגלל זה. אבל הסיפור היה לגמרי לא נכון. ואם אתה מאמין רק במה שכתוב בסיפור, זה *כאפיקורס* לפי הרמב"ם. ממש *אפיקורס*. לא *אפיקורס* רע. כי אחד מסוגי ה*אפיקורס* הוא מישוהו שמאמין שאין נבואה. ולרמב"ם יש את הלשון הזו: אין ידיעה שבאה מה' לאנשים. זו ההגדרה של הרמב"ם או ניסוח מחדש של לומר שאין נבואה. ממש הלשון של הרמב"ם ב'משנה תורה*, נכון? וב'פירוש המשנה* זה אומר משהו דומה. ב'הלכות תשובה*, כן.

מדע זה אומר ידיעה, נכון? זה לא אומר שום דבר על דיבור. אתה לא צריך להאמין בדיבור. יש שאלה איך נבואה עובדת. אולי זה עובד עם דיבור, אולי לא, אבל זו שאלה טכנית.

עכשיו, זה לא אומר שאם אתה... מה עם מישוהו שמאמין שהייתה *נבואה*, נכון? הייתה נבואה, אבל היא פסקה. אני חושב שזה עדיין *אפיקורס*. זה *חידוש*. אני לא יודע. אני אף פעם לא עושה *חומרות*, לא בגלל *אפיקורס*. אני רק מנסה להעביר נקודה, נכון? כי אתה צריך להאמין שנבואה קיימת.

עכשיו, להאמין שנבואה קיימת, בואו נחזור לאותו דבר, לא אומר להאמין על סמכות.

שתי אמונות קדם-תורתיות: ה' ונבואה

דרך אגב, יש שני דברים שאתה צריך להאמין לפני התורה, נכון? הרמב"ם אומר את זה בבירור כמה פעמים. יש שני דברים שאתה צריך להאמין לפני שאתה מאמין בתורה, שהם?

תלמיד: ה' ותורה.

מרצה: נבואה, באופן רחב. נבואה. כי אם אתה מאמין ב... מאחר שכולם מסכימים, כל שנה הם מסכימים שלהיות יהודי מאמין זה אומר להאמין ב'תורה מן השמים*. אם אין ה', כמובן, אין מי שייתן את התורה. וגם, אם אין נבואה, אין מי שייתן את התורה. אין דרך לקבל את התורה, נכון?

אז שתי האמונות האלה צריכות להיות אמונות רציונליות. הן צריכות להאמין בדברים שאתה מאמין. היית מאמין בהן אם היית *גוי* גם, נכון? כל מי שאומר לך שאתה צריך להאמין ב'נבואה* כי יש לנו את הספר הזה שנקרא *נביאים* לא מאמין בספרים האלה, נכון? בדיוק כמו כל מי שאומר לך אני מאמין בה' כי אני לא מאמין בה'.

אמנם, הרמב"ם אמר שאתה צריך לעשות את זה כי הוא מלמד את רוב האנשים, כי רוב האנשים חיים עם סמכות, אין בעיה. והספרים האלה הם פשוט הסמכות. אבל אם אתה עושה ניתוח תוכן, זה לא הגיוני. אתה צריך להאמין בנבואה לפני התורה. אתה צריך לומר לי.

מה זה אומר, מה זה אומר לי, זה אומר, למרות שזו כנראה דרך מוזרה לומר את זה, אבל אם היית *גוי*, אם לא הייתה לך את ה'מצווה* של *אמונה*, עדיין היית מאמין שיש ה' ועדיין היית מאמין שיש נבואה, מה שאומר שיש דרך של ידיעה אלוהית או אמת שנגישה לאדם או באה לאדם. זה מה שזה אומר, נכון?

עכשיו, נראה לי שלהאמין שזה היה פעם ככה ולא יותר זה כמו *חצי כפירה*. זה כמו לומר שהוא היה פעם אלוה והוא מת, בעצם. כמו, נשמע דומה. מה אם מישוהו מאמין שה'תניא* בהחלט חושב שהוא כן מאמין בה',

אז ראשית, זה עושה את זה לא סביר או בלתי אפשרי לומר שיש עכשיו ידע אנושי, אבל שום דבר ממנו לא נכון. שום דבר ממנו לא אלוהי. אז האמת היחידה שאי פעם גילינו התגלתה עד שנת 400 לפני הספירה. מאז אף אדם לא גילה אף אמת. אם אתה מאמין בזה, וזה מה שמבסס את הדת שלך, אז אני מניח שצריך להיות לך *המלאיש* [ספק] עליהם. אבל אני חושב שאתה משוגע. אני לא יודע, זה מאוד קשה להוכיח שאתה משוגע, אבל אני חושב שאתה כנראה משוגע.

אתה גם *שטיקל אפיקורס*, כי אתה לא מאמין שאף אחד מה*חכמים* אמר אמת כלשהי. הם היו מגששים בחושך לפרש איזו אמת, שזה אני מניח מה שהיית עושה, אבל אין שום דבר אמיתי באופן מהותי במה שהם אומרים, שזה עדיין די מוזר. בכנות, נכון?

אז האופציה האחרת היא להאמין שעדיין יש ידיעה אלוהית שבאה לבן האדם. לפחות לכמה בני אדם מושלמים.

בעיית הפסקת הנבואה: טיעונים אריסטוטייליים ואפשרויות טבעיות

עקרון המימוש של אריסטו מיושם על נבואה

תלמיד: אתה לא אומר שזה בפועל.

מרצה: מה?

תלמיד: אתה לא אומר שזה בפועל.

מרצה: לאריסטו היה כלל שכל דבר אפשרי צריך לפעמים להתממש. עכשיו, כמה זה "לפעמים", אני לא יודע. לי, בתוך תחום האפשרות האנושית. כי רק כדי להיות ברור, לומר שזה פעם ב... דרך אגב, רק כדי להיות אפילו יותר ברור, נכון? אם אתה אומר שזה קרה רק פעם אחת בעידן הזה של האנושות, שמישהו חושב על נביל סמוי [התייחסות להישג נבואי ייחודי], או אולי לא חושב, אבל אומר, אז אני מניח שאתה יכול לומר, ובכן, יש מחזור, זה לוקח 10,000 שנה, לא הגענו לבחור ה-10,000 שנה הבא. אוקיי, זו סוג של תיאוריה סבירה. סבירה - זו תיאוריה קוהרנטית, זו לא סבירה, זו תיאוריה קוהרנטית.

העדות המקראית לנגישות הנבואה

אם אתה מאמין גם בנביאים האחרים, נכון, ואתה כמו, ובכן, היו כפליים כרצים מצרים נביאים, ואז בשלב מסוים, מה שאומר שהנבואה היא הרבה יותר, נכון, זה מלמד אותנו מה? נבואה היא הרבה יותר נגישה ממה שהתיאוריה הזו אומרת. זו לא שלמות של אחד לעשרת אלפים שנה של אדם, זה סוג של דבר די יומיומי. לא כל אדם, זה כל אלף אנשים, כל מאה אלף אנשים, כל מיליון אנשים.

ובכן, היו הרבה פעמים מיליון אנשים מאז, והטענה שאף אחד מהם לא השיג נבואה נראית קצת מביסה את עצמה, מביסה את הרעיון שיש אפשרות של נבואה בכלל.

בחינת התירוץ הסטנדרטיים להפסקת הנבואה

תלמיד: מה אם הנסיבות השתנו?

מרצה: מה אם? כמו אלה.

תלמיד: כן, אני יודע, אני אוהב את התירוץ הזה.

בעיית הנביאים הלא-יהודיים

תרגום לעברית

המרצה: מה עם כל האנשים שלא נמצאים בגלות? לא היה אפילו אדם אחד חכם ביניהם? אתה מדבר על 500 היהודים. מה עם שאר העולם? אגב, זה הגיוני שיהודים בגלות יעקבו אחרי נביא גוי שלא נמצא בגלות. לפי התיאוריה הזאת, היינו צריכים לעקוב אחרי מישהו שלא נמצא בגלות ויש לו סיכוי גבוה יותר להשיג נבואה.

אפשר להציע תירוץ לכל דבר. אתה מבין את זה...

תלמיד: ובכן, אתה הולך.

המרצה: אם אתה הולך להגיד שזה אידיאל, זה צריך להיות קשה למצוא.

תלמיד: שוב, אם אתה חושב בעדשה סמכותית במובן שאנשים יאמינו בכל מה שאתה אומר להם, לא צריך להיות הגיוני, לא צריך להיות קוהרנטי, אז כן. אבל אם זה כן צריך להיות קוהרנטי, אם אתה צריך להיות מסוגל ללכת לאדם ולהגיד לו, תראה, אתה מאמין בזה ובוזה, עכשיו, על סמך זה, תן לי לתת לך תורה, אז האדם הזה כבר צריך להאמין בנבואה. ולכן, הוא צריך להאמין בסוג הנבואה שהיא לא מציאות, לא ניתנת לך טרייה מהתורה. זה צריך להיות סוג הנבואה שיש לה יכולת טבעית. כי אחרת, זה יגיד לך, ובכן אין אלוהים, אין לפחות סוג כזה של אלוהים, ולכן אין את סוג הנבואה שלך, ולכן מאיפה הסיפור הזה מתחיל?

לרמב"ם יש תיאוריה מאוד מוזרה שאיכשהו זה יכול ללכת בכיוון ההפוך, אבל בואו לא ניתקע בזה. אני חושב שזה די ברור שאתה צריך להאמין בנבואה, מה שאומר שאתה צריך להאמין בנבואה טבעית במובן, אם אתה רוצה שהאדם הזה יהיה הגיוני. אם אתה רוצה פשוט להיות בחור שמאמין בכל מה שאתה אומר לו, אז אין בעיה. אבל אם אתה רוצה שזה יהיה הגיוני, אז אתה צריך להאמין בזה. וככה אני מבין את זה.

תלמיד: איך הוא יודע שיש נביא שם אולי יכולות להיות תיאוריות אחרות, אבל זו התיאוריה שכל מי שאם אתה רוצה שדברים יהיו הגיוניים אתה צריך להיות בעל תיאוריה וזו הדרך היחידה שזה יכול להיות הגיוני.

ההשלכות: ידיעה אלוהית חייבת עדיין להיות נגישה

מרצה: אז, אממ, מה שאני מנסה לומר זה שזה נראה מאוד מוזר. תן לי להבהיר את זה מאוד. נראה מאוד מוזר. אז מספר אחת, קודם כל בואו נזרוק שוב. כמה, איך אנחנו עושים את זה מאוד ברור? אם אתה חושב שיש דברים שה' עושה ודברים שה' לא עושה, במקרה כזה אתה כבר, אני מתכוון בראש ובראשונה, אז אתה יכול להאמין שיש ידיעה שבאה מה' וידיעה שלא באה מה'. אוקיי?

אם אתה לא מאמין בזה, מה שאומר... הדברים שקיימים הם לא ממנו. אתה יודע למה אני מתכוון?

תלמיד: כן.

מרצה: מה עוד הייתי מתכוון? דברים שקורים הם לא ממנו, אתה יכול לומר. לא בגללו. בגלל זה, ה, מה שלא תרצה לומר. אם אתה לא מאמין בזה, אז אתה עדיין יכול להאמין, רק כדי להיות ברור, אנחנו יכולים להאמין שהכל מה', אבל לבני אדם אין גישה לזה. אין דרך לנו לדעת אמת. יש רק דרך לנו להיות מרומים על ידי השד של דקארט או משהו כזה. ולכן, אין דרך לנו להיות בעלי גישה לאמת.

במקרה כזה, שום דבר לא התחיל אף פעם. אין דת המבוססת על סמכות אלוהית או מבוססת על אמת, אפילו בלי לקרוא לזה סמכות, יכולה להתקיים. אף מדע לא יכול להתקיים, דרך אגב, גם. לא רק דתות יכולות להתקיים, אף מדע לא יכול להתקיים, אף ידע אנושי לא יכול להתקיים. הרבה מניפולציה יכולה להתקיים, אבל אף ידע לא יכול להתקיים. נכון? אוקיי? אפילו לא הטענה ש, אפילו לא הטענה עצמה נכונה.

תלמיד: כן, וכן הלאה.

מרצה: אם זה לא יכול, אם זה לא המקרה, אם יש דרך לגשת לאמת אלוהית, אז זה לא צריך להיות נגישה לכולם. זה יכול להיות מאוד קשה, זה יכול להיות מאוד נדיר. זה בעצם סביר שזה יהיה ככה, כי רוב השלמות האנושיות המדהימות הן נדירות, נכון? אתה יכול לרוץ מייל בארבע דקות, אבל רוב האנשים לא יכולים, וכן הלאה. ואפילו האנשים שיכולים צריכים להתאמן, והם צריכים להיות בשיא היכולת שלהם. זה לא משהו נגישה לכולם, אבל זה צריך להיות, עקרונית, אפשרי. זה צריך להיות, עקרונית, אפשרי באופן טבעי, לא על ידי איזה דבר חיצוני קסום, חיצוני ליקום. חיצוני לשרשרת הסיבתית של היקום, נכון?

זה מה שזה יכול להיות. זה מה שעושה את זה, אני חושב, לפחות מאוד לא סביר. אין לי הוכחה. אין שום דבר רע בזה, בלתי אפשרי. אני חושב שזה עושה את זה מאוד לא סביר.

אריסטו על חוסר האפשרות של הכחדה

אתה זוכר שלפי דרך החשיבה של אריסטו, נכון? גם, שהדינזואורים נכחדו זה מאוד לא הגיוני וכנראה לא נכון, נכון? כי סוגים של דברים צריכים תמיד להישאר, צריכים תמיד להתקיים, נכון? אם יש סוג של אדם שנקרא אדם מושלם, זה לא באמת סוג של אדם, אבל זה כמו הדגימה האידיאלית האחת שכל השאר נמדדים לפיה, נכון? היא חייבת להתקיים, והיא חייבת להתקיים יותר מפעם אחת, והיא לא יכולה להפסיק להתקיים באיזו טרגדיה היסטורית ואז בעצם להיגמר. זה יהיה כמו הכחדה של המין האנושי.

תלמיד: אין בעיה.

המרצה: כן, אבל יש לנו מסוימים, אני מניח אנשים, אתה וחאן יכולים להיכחד, הם נכנסים למדע המודרני והם נכחדו.

אבל רק כדי להיות ברור, אבל רק כדי להיות ברור אז אין לך גם גישה לאמיתות העתיקות, נכון? אז קריאת הטקסטים הישנים תהיה די חסרת תועלת גם.

תלמיד: אבל אני מניח שהשאלה היחידה שלי, אבל זה ההבדל האמיתי בין להיות הנביא שמקורו בזה לבין להיות זה שמבין את זה, נכון? יש הבדלים במונחים של, הייתי קורא לזה אפילו קטגוריות בסיסיות של מחשבה או לפחות סוגים בסיסיים של מחשבה שהתקיימו פעם ולא קיימים עכשיו.

מנגנוני תיקון עצמי של הטבע

המרצה: אין בעיה. זה עושה את זה יותר קשה. זה לא עושה את זה בלתי אפשרי. וכשאומרים שזה לא עושה את זה בלתי אפשרי, זה אומר שאחד מתוך שני מיליון אנשים משיג את זה במקום אחד מתוך עשרת אלפים.

תלמיד: ובכן, זה תלוי כי אתה צריך כמות מסוימת של אנשים שלומדים, לפחות, נקרא לזה, תחומים.

המרצה: בסדר, אז זה עושה את זה אפילו פחות סביר, אז אחד מתוך שני מיליארד אנשים. זה לא יכול להיות שזה עושה את זה בעצם... אם אתה מאמין בחז"ל, אם זה נעצר, זה נראה מאוד לא הגיוני ואולי בלתי אפשרי. לא שזה לא זמין, לא שזה לא זמין, אבל זה...

תלמיד: אוקיי, אז לכן, רק כדי להיות ברור, אנשים כמו הרמב"ם בעצם מאמינים שיש כנראה 80% נבואה, 90% נבואה.

המרצה: אבל בוא נגיד שהם היו פעם עובדי אלילים, נכון? אולי 120%, פשוט יותר מדי כבר. פעם הם היו עובדי אלילים, נכון? אני לא יודע על זה. אגב, אני לא מאמין באף אחת מהתיאוריות ההגלאניות האלה. כבר נתתי לך ארוך... אני לא יודע אם אי פעם עשיתי. אני לא יודע. אני לא טס בתיאוריות האלה. אני לא הגלאני. אני לא חושב שהעולם... הייתי אומר הרבה שיעורים מבוססים על הנחות כאלה. אבל זה פשוט... אני לא אומר שהם לא היו על משהו.

הבעיה האפיסטמית: האנלוגיה של "המצלמה הדיגיטלית והרוחות"

אוקיי, תן לי להמשיך. אוקיי, זו הטענה שלי. הטענה שלי. אני חושב, לי, בכל מקרה, לי, לטעון איזו עובדה בסיסית על האנושות שלא הייתה נכונה לעולם עבור כל, רק כדי להיות ברור, עבור כל הזמן שיש היסטוריה כתובה, נכון? כמובן, זו הסיבה. כי יש היסטוריה כתובה, אין נבואה. אוקיי.

אז, זה הופך גם למצב מאוד קשה של יהיה קדושה, נכון? רק בגלל הבעיה האפיסטמית, נכון? זה הופך מאוד דומה ל—זו טענה מאוד של אתאיסט מרדיט, אבל אני חושב שיש בזה משהו, נכון? זה הופך מאוד כמו, אתה יודע, רוחות רפאים התקיימו רק עד שהיו מצלמות דיגיטליות, וכמובן המצלמות הדיגיטליות הסירו את הקסם מהעולם, זו הסיבה שאין יותר רוחות רפאים, כי לפני זה הם היו בכל מקום.

ואגב, זה נכון, אתה לא יכול להוכיח אחד או השני. אני חושב שזה נכון. אני חושב שזה כנראה נכון שמצלמות דיגיטליות הסירו את הקסם מהעולם וכל פעם שאתה שם פלאש ביער היית אלוהה שלי אם היית ביישן מהם שדים, וזו הסיבה שאין יותר שדים. אבל משהו מבחוץ חייב להסתכל עליך ולהיראות כמו, אתה רציני?

ההתנגדות מתנאים עדינים

תלמיד: אני יכול להעלות טיעון, אגב, במהירות? לא על רוחות רפאים, אבל על הכדור שוב. אם אתה אומר שזה האידיאל של אנשים, אז כל סיבה עדינה יכולה לעשות את זה. אז, למשל, אולי אתה צריך להתחיל, אולי אם אתה לא מתחיל כשאתה בן שלוש.

המרצה: אני מקבל את כל התירוצים האלה, אבל אני לא מסכים, אני לא מסכים. אני אגיד לך למה, כי אני מסכים שזה יהיה המקרה האידיאלי, אולי. אבל אני לא... זכור שהטבע, הטבע יש לו עצמו, מלא במנגנוני תיקון עצמי, נכון? לאנושות יש כל סוג של טבע, זה מה שהטבע הוא, נכון? מנגנוני תיקון עצמי. יש לו כל מיני מערכות חיסון, כל מיני דרכים של, אתה יודע, אם מישוהו, אתה יודע, סוגי התיאוריות האלה שאם מישוהו לא יכול לשמוע טוב אז הוא רואה טוב יותר או ההפך ודברים כאלה, נכון? הטבע מלא בסוגי היתירות האלה.

עכשיו, שוב, כמובן שיכול להיות שזה במקרה הטבע האנושי הכי נדיר והעדין... שוב, זה אגב—זו הטענה, זו לא הטענה?

תלמיד: לא, אני לא, אגב, אני לא חושב שזה... זו לא הטענה של הרמב"ם, אגב.

העמדה האמיתית של הרמב"ם על נבואה

המרצה: הרמב"ם, שאמר דברים כאלה, לא אמר, לא באמת אמר משהו כזה. הוא בעצם חשב שהנבואה היא הרבה יותר קרובה ממה שאנשים חושבים בימינו, בגלל זה, ואמר את זה במפורש. אני לא חושב שזה... אני לא חושב שמישהו באמת טוען... אני חושב שאנשים אומרים שזו דרך להבין שטויות שאנשים אומרים, אבל אני לא חושב שאנשים באמת חושבים ככה.

אני לא חושב ש, במילים אחרות, שוב, זו מחשבה מאוד אפריורית, טענות שצריכות להתבסס על משהו, ואני אסביר לך בקרוב איך אני יכול לבסס את זה. אבל אני חושב שזה מאוד לא הגיוני לחשוב על משהו שהוא חלק מהטבע האנושי, רק כדי להיות ברור, חלק מהטבע האלוהי, נכון? אלוהים אוהב לדבר עם אנשים. זה מה שנבואה גם אומרת. אוהב זה לא נגד זה, לפחות, נכון? זה לא משהו שאתה צריך לשכנע אותו לעשות.

נבואה בנרטיב המקראי

אגב, בתנ"ך, הוא לא אומר לאף אחד, נכון? לא עושה לכולם. אפילו בחלקים הכי עתיקים של התנ"ך, אלוהים לא נגיש לכולם. אתה לא יכול פשוט לדבר עם מי שתוצה, לא משנה מי אתה. אבל זה לא סלקטיבי כמו שהתיאוריה שלך אומרת, נכון? לא קרוב, נכון? לפעמים אתה בוחר באקראי את גדעון, איזה בחור, נכון? זה פשוט קורה. הרמב"ם היה מאוד מודאג מכל הסיפורים האלה, אבל זה פשוט הסיפור שאתה מקבל, נכון? לפעמים. זה לא אירוע יומיומי, אבל זה יכול לקרות, וזה קורה פעם בדור לפחות. או לפעמים כמה דורות שזה לא, ואז זה חוזר.

אתה יכול לקבל את כל הדברים האלה, אבל זה חלק מהטבע האלוהי. אז אני לא מאמין שאתה לא יכול להגיד, ובכן, בואו נפסיק בגלל כל מיני תירוצים. אני לא אומר שהבעיות האלה לא בעיות אמיתיות, אבל צריכה להיות מערכת חיסון. צריך להיות מנגנוני תיקון עצמי. צריך להיות, אוקיי, ואגב, אני הולך להעלות טענה כזאת. צריך להיות, ובכן, אם נבואה לא עובדת בסגנון הזה, היא הולכת עכשיו לעבוד הרבה יותר טוב בסגנון אחר.

תלמיד: זה מה שאתה אומר.

המרצה: זה בסופו של דבר מה שאני טוען. לא, אני טוען משהו יותר בסיסי אבל, בוא נגיע לזה.

למה התיאוריה של הרמב"ם דורשת המשך נבואה

אז אני לא חושב שזו טענה הגיונית. אני לא חושב שהרמב"ם חשב שזו טענה הגיונית. זו הסיבה שהרמב"ם, כשהוא דן בזה, כשהוא אמר שהוא חושב שנבואה יכולה לפחות גם להיות טבעית. אז עכשיו יש לי בעיה לפרש למה נבואה נפסקה והוא אומר, ובכן, אם היית מאמין שנבואה היא טבעית הייתי נותן את ההסבר הטבעי הזה ואחד מהם היה דרכים מאוד מסובכות להגיד

עם זה, כמובן, בכל מקום, גם בין היהודים. אבל זה היה כמו רעיון באוויר—יש רעיון כזה, אתה יודע, הפסקת האורקלים.

תלמיד: מה? זה ג'יימס?

המרצה: לא. ג'יימס זו תיאוריה, אבל יש בעצם מקורות עתיקים שראויים להאזין להם. יש בעצם בתנ"ך כבר תיאוריות על זה. אבל זה רשמי.

אז מה שהייתי אומר זה משהו אחר. מה שהייתי אומר זה שמאחר וזה לא יכול להיות בעיה עם אלוהים וזה לא יכול להיות בעיה עם בני אדם—אז מה זה? אתה רואה את המבט שלי? אני מאוד תקוע. אני לא מרוצה מהתיאוריה שאלוהים הפסיק לדבר עם אנשים. לא הייתי מרוצה מהתיאוריה שאנשים איכשהו נעשו גרועים במיוחד. זה פשוט נראה לי לא הגיוני בגלל ההנחות שלי על איך הטבע צריך לעבוד. זה לא יכול להיות כל כך ספציפי. זה מה שאני אומר. אלוהים הוא דבר יותר כללי—קול מדבר של אלוהים הוא דבר יותר כללי מהדרכים הספציפיות. אני מסכים שדרכים ספציפיות אבדו. אבל אני לא חושב שהכללי—

תלמיד: כן, בגלל שאלוהים צריך להיות המקור של הכל. זה יהיה מאוד מוזר לאלוהים.

המרצה: כמו, אתה יודע משהו? נכון.

תלמיד: נכון.

טיעון הצורה: בתי ספר נבואיים ושירה

המרצה: תן לי לתת לך כמו תיאוריה מאוד פשוטה, נכון? מישוהו היה אומר משהו כמו: כמובן שאלוהים—הדרך שאנשים אומנו, לפחות, לגשת לאלוהים הייתה על ידי כתיבת שירה עברית. אני לא יודע כמה נביאים לפחות תרגלו. כאשר, כמובן, אנגב, זה ברור שזה אומר שבבית הספר שלהם הם גם לימדו איך לכתוב שירה טובה, לא רק איך להיות נביא, נכון? כי אתה צריך להיות משורר לפני כן כדי שהנבואה תוכל לעורר השראה לכתוב שירה מעוררת השראה, נכון?

הוא [ירמיהו] הלך לבית הספר הזה. הוא לא היה אחד התלמידים הטובים ביותר, אבל הוא היה מסוגל—הוא היה סופר, הוא היה מסוגל לכתוב.

תלמיד: אני יודע, אני יודע, אני יודע.

המרצה: כן, זה נכון, אבל הוא בבירור הלך לבית ספר. הוא לא היה אנאלפבית, נכון? הוא היה מסוגל לכתוב. לפעמים הוא חזר על עצמו, הוא עשה כמה טעויות דקדוק—אוקיי, זה מה שהאנשים האלה אומרים. אבל הוא היה מסוגל לכתוב, נכון? הרבה אנשים לא היו מסוגלים לכתוב בזמנו.

ועכשיו אתה אומר, אבל זו הייתה הצורה—אז עכשיו אנחנו חוזרים למילה צורה. זו הצורה שבה זה עבד. אבל עכשיו אנשים לא יודעים איך לעשות את האומנות הזאת, אז אנחנו לא יכולים להתנבא בדרך הזאת. אוקיי, אבל אנחנו כן יודעים איך לכתוב פוסטים ברשתות חברתיות.

הרדוקציה: אלוהים ורשתות חברתיות

נראה ממש מוזר שאלוהים לא צריך להיות מסוגל לכתוב שום פוסטים ברשתות חברתיות. אני די בטוח שאלוהים כותב כמה פוסטים בטוויטר, או איך שזה נקרא—

תלמיד: לא, זה לא הוא, זה מתחזה.

המרצה: אבל הוא בהחלט כותב כמה. כמובן בידיים של בני אדם, כמו כל דבר אחר שהוא עושה. אבל חייבים להיות כמה מהם שהוא כותב. כמו, אף אחד לא יודע מה השם המשתמש שלו, אז אנחנו מבולבלים. אבל זה חייב להיות—כמו, לא יכול להיות תקשורת אנושית, שהוא קרא מדיה, שבה אין קול אלוהי. זו התיאוריה הבסיסית שלי. כי אלוהים חייב להיות רחב יותר מכל הדברים האלה. במקום זאת, אלוהים השתמש בשירה עברית כי זה כלי אחד שהיה לו, אבל הוא לא יכול להשתמש בסאבסטאק? כלומר, למה לא? אין לו סיסמה? איך זה יכול להיות? זה לא הגיוני.

הבעיה האמפירית: משהו השתנה

דברים וזה מה שאמרת, הבעיה הפוליטית. אבל כמובן שזה לא מסביר למה אין נביאים לא-יהודים.

הרמב"ם בהחלט מאמין בזה וכמובן זו השאלה שאנשים שואלים על הרמב"ם, נכון? אם התיאוריה שלך על נבואה נכונה, למה אריסטו לא היה נביא? כמובן שהתשובה היא שהוא היה. הוא היה, הוא פשוט לא היה מסוים... זה פשוט לא היה מלך, אז הוא היה חסר חלק מנבואה, אבל הוא היה נביא במובן האפיסטמולוגי.

תלמיד: מה הרמב"ם...

המרצה: כמובן שהוא היה. אפלטון בהחלט היה. אני לא יודע על מה דיברתי, אבל עכשיו אני לא רק הולך כל היום לפני שאני רואה אותו. הוא לומד את זה מאוד מילולית, בדיוק. והם היו, הם עדיין על VM [התייחסות לא ברורה] והם מלמדים כמה דברים טובים וכמה דברים רעים וכשאנחנו... אוקיי, בוא נסתכל על זה. יש לי בעיה אחרת.

תלמיד: כן, כן, אני חושב שזה מילולי, זה מאוד...

המרצה: כן, הרמב"ם בהחלט חושב שזה סביר. וזה גם צריך להיות סביר בכל דור.

התיאוריה של שלמה קרליבך: יהודים ורוחניות מזרחית

אתה לא יכול להגיד, אוקיי, אתה יודע את התיאוריה של שלמה קרליבך למה כל היהודים הלכו להודו? אני אגיד את זה אפילו יותר מטורף ממה שהוא אמר. שלמה קרליבך אמר שהוא יודע למה כל היהודים הלכו לרוחניות המזרחית. אתה יודע, רוחניות מזרחית היא המצאה יהודית-אמריקאית, נכון? בעיקר. בודהיזם מערבי הומצא על ידי כמה יהודים. ופחות או יותר, היה משהו שהתרחש לפני זה גם.

תלמיד: אמרת שהמזרחיים, הם לא היו רוחניים בכלל?

המרצה: מי?

תלמיד: המזרחיים.

המרצה: לא, היו להם דתות שונות, גרסאות שונות. כמובן שהם היו.

תלמיד: לא, כמובן שהם לא היו.

המרצה: אני אומר משהו. אז בכל מקרה, קרליבך אמר, לא, לא, אני לא מתכוון להגיד את זה. אני מתכוון להגיד את ההפך.

השואה וכעס רוחני

אז קרליבך אמר שהוא חושב שהסיבה היא כי הייתה שואה. והשואה גרמה לכל היידן להיות כועסים על אלוהים. וזה נקרא עצבות. וזה אומר בפרשת אמא שכהן לא יכול להפוך לבלגן [להיטמא]. למה? כי אתה רואה אדם מת ואתה כועס על אלוהים ואתה לא יכול... איזה סוג של כהן כועס על אלוהים? אז זה מה שההלכה אומרת. זה כל התורה. ההלכה אומרת שכהן לא יכול להיות...

אבל עכשיו זו בעיה גדולה. אז כל היידן כועסים על אלוהים, הם לעולם לא יוכלו לעבוד את אלוהים. אז השם שלח... כן, זה הגיוני. כלומר, זה כמו בכל מקרה...

ללכת להודו כדי לשחזר יכולת רוחנית

אז הוא אמר שהם הלכו להודו ובהודו לא הייתה שואה. האנשים האלה עדיין שמחים עם אלוהים והם אמרו לכל היידן לאהוב את אלוהים. אז זה מאוד הגיוני. אוקיי, לך למאבק, כמו שהאנשים במגילת זך אמרו, אנחנו טיפשים, אנחנו מבולבלים.

למה יש כל כך מעט דתות? הבעיה המבנית של ייסוד דתי

הטבע הרחב יותר של תקשורת אלוהית

אנב, זה לא רק סיפור יהודי. זה גם סיפור יווני שנבואה פסקה. ודיברנו על זה פעם. זה סוג של—אני לא יודע על המזרח הרחוק, אבל זו הנחה די נפוצה במזרח הקרוב, במזרח התיכון, שנבואה פסקה בשלב מסוים. לא ברור מתי. אולי לא באותו זמן מדויק, אבל זו הנחה נפוצה. יש אנשים שלא מסכימים

החריג הפרוטסטנטי והדפוס המרכזי

כמובן שיש עשרת אלפים גרסאות של טעמים של פרוטסטנטיות. אוקיי, ובכן, זה פשוט כמו—זו הדרך שבה הדת עובדת. יש עשרת אלפים טעמים. זה מה שכל—כל האמונה היא שצריכים להיות הרבה טעמים. זה עדיין אותו הדבר. זו עדיין אותה דת, אותו אלוהים, אותו ספר, נכון?

למה יש כל כך מעט טקסטים קדושים בעולם? קורפוסים קדושים, נכון? בואו נקרא לזה. אני מטיל ספק שיש רק—יש פחות מעשרה. כלומר, אלא אם כן אתה סופר כל משהו מוזר בסיני או כמו שבט דרום אמריקאי כמשהו רציני, זה בעצם פחות מעשרה. אתה יכול לספור אותם? אני חושב שיש פחות מעשרה.

זו שאלה רצינית על החברה, נכון? במילים אחרות, זו שאלה על אלוהים, נכון? זו שאלה על איך העולם באמת עובד.

טיעון האמת ומגבלותיו

אתה אומר, "ובכן, כי יש כל כך הרבה אמיתות—רק—ובכן, אם הייתה רק אחת, אז התשובה הייתה פשוטה, כי זו האמיתית." אבל יש יותר מאחת, נכון? אז לפחות לא כולן אמיתיות לחלוטין. לפחות הן פחות מאמיתיות לחלוטין, או פחות מאמיתיות אוניברסליות. אתה יכול להגיד את זה, נכון? הן לא אמיתיות לכולם ולכל זמן. אבל עדיין נראה שיש הרבה פחות ממה שהיית מצפה אם כל עם היה צריך להיות לו אלוהים משלו, כמו שהפגאנים היו עסוקים במשהו.

המודל הפגאני: ריבוי אלים

שבו לכל אחד היה אלוהים משלו—זה הגיוני. זה סביר. כל קבוצת אנשים—כל קבוצת אנשים שונה. אני לא יודע. כל קבוצת אנשים שונה, ואתם יודעים, כל זמן שונה. חבר, צריכים להיות אלים חדשים. צריכים להיות אלים שנולדים ומתים כל הזמן. ואין.

אוקיי, אבל זו השאלה. אנחנו מדברים על הדתות המעטות האלה שאנחנו לוקחים ברצינות בדיון הזה, נכון? כמו שאמרתי, אם אתה רוצה לספור כל דת שהאומ"ם סופר, לא אכפת לי מזה. אני מדבר על—אתם יודעים, אנחנו מדברים על תרבות, בבקשה. אני לא יודע. אין דרך לא-גזענית להגיד את זה. הנקודה היא, כמו, בואו—אנחנו מדברים על השכונה שלנו, אוקיי? אנחנו לא מדברים על אנשים אקראיים שאנחנו לא—אתה צריך להאמין לאיזה אנתרופולוג שהוא אומר משהו, אתם יודעים, מי יודע.

התשובה הדתית לשאלה מבנית

זו שאלה אמיתית, ואני חושב שהייתה תשובה דתית, לא רק כמו תשובת אפיקורוס. כמו, אה, כי—אני לא יודע, מה התיאוריה של זה? יש תיאוריה של זה? אני הולך לשאול—כבר שאלתי, תנו לי כמה ספרים לקרוא, אבל לא קראתי אותם. אבל אני מניח שאני מבקש מכם לחשוב.

יש הרבה יותר גנרלים מאשר יש מנהיגים דתיים במובן משמעותי.

תלמיד: לא, אני רק אומר שזה לא נכון.

מרצה: כן, אם היית אומר שאנשים—זה קל לשלוט בכל כך הרבה אנשים. זה לא כל כך קל.

בעיית מנהיג הכת

זה קל, אבל כמה כתות יש? עשרה מיליון, נכון? כי אם אתה אנשים—כל מנהיגי הכתות האלה שחושבים שהם עוקבים אחרי התסריט הנבואי, כמו "אני שליח האלוהים"—יש להם הרבה תחרות. זה מאוד קשה להיות מנהיג כת מצליח, נכון? אפילו המצליחים באמת יש להם רק כמו מאה אלף אנשים.

תלמיד: למורמונים יותר מזה.

מרצה: הם דת. הם לא כת. והם רק טעם של נצרות.

תלמיד: לא, אבל אמרתי לך למה. אמרתי לך למה.

מרצה: וגם הם לא נספרים. תמיד יש חריג שלא נספר. לא אכפת לי. אנחנו עושים תיאוריות. אנחנו לא מנסים לעשות את הסוג המוזר הזה של דרך לעשות מדע שבו כל חריג הוא בעיה.

אז אני חושב—אבל יש איפה שאני מגיע, מה שרק מביא אותי לשאלה היא—אבל אנחנו כן רוצים להבין שמהו השתנה. משהו התרחש. ואיך אני יודע את זה? כי אתה לא יכול בעצם—עכשיו זו ההוכחה הגדולה יותר שלי—אתה לא יכול בעצם בימינו לייסד דת על ידי אמירה שאלוהים דיבר איתי. אלא אם כן השם שלך הוא עבדאללה האשם, אז אתה בבירור לא יכול, נכון? אתה בעצם לא יכול.

כמובן שיש כמה חריגים שבהם אתה צריך לעשות מחקר אמפירי מאוד גדול, רחב וארוך על זה. אבל ההנחה שלי היא שאתה לא יכול. לא בדרך שמה או כמה אנשים אחרים—אולי שניים או שלושה אנשים אחרים בהיסטוריה—הצליחו לעשות. ברור שיש סיבה למה אנחנו מדברים על שלושת, ארבעת, חמשת, שמונת המייסדים האלה ולא על יותר מהם, נכון? אתה לא יכול לעשות את אותו הדבר שהם עשו, נכון?

תלמיד: אתה יכול, זה פשוט מיותר.

המרצה: אוקיי.

תלמיד: מורמונים?

החריג המורמוני

המרצה: כן, זה אחד החריגים, ואין בעיה. אבל אנחנו צריכים לזכור, אנחנו מדברים על החריגים האלה מסיבה. וגם, מה ש—באמריקה אתה יכול לעשות הכל, זה לא נחשב. ארץ האפשרויות הבלתי מוגבלות שבה אתה יכול אפילו לייסד דת.

אבל גם, לא באמת ייסדנו דת. רק כדי להיות כנה, מורמונים זו לא דת. זו פשוט גרסה כופרת של נצרות. זו לא דת.

תלמיד: ובכן, האם זה הכל על התגלות אלוהים לג'וזף סמית'?

המרצה: לא, זה על ישו ועל כל מיני דברים אחרים. זה נכון לכל מפרש טוב. יש כמו—

תלמיד: עזוב את השולחן שלי, תודה.

המרצה: יש את כל ה—אגב, זה נכון.

תלמיד: לא, אבל זה לא נכון. יש הרבה יותר שאלות מאשר—כאילו, אוקיי, בואו לא נכנס—

מרצה: בכל מקרה, אין לי בעיה עם חריגים. תבינו, אלה חריגים. זה לא משהו שקורה כל הזמן. וזה לא רק בגלל יתירות, כי זה רק מעלה את השאלה מחדש. כמו, למה כמה אנשים אלה כל כך מצליחים ולא כולם? ולמה יש—השאלה הגדולה יותר—למה יש מחסור?

שאלת המחסור: למה כל כך מעט דתות?

למה אין—כאילו, אתם יודעים, יש סוגים אחרים—כמו יש מדינות, נכון? משהו המציא בשלב מסוים משהו שנקרא מדינה, נכון? או שאני לא יודע אם זה הומצא או נברא על ידי אלוהים או מה שזה לא יהיה—מדינה עתיקה, איך שקוראים לזה. בשלב מסוים לא תמיד היו אימפריות. היו הרבה אימפריות, הרבה יותר מאשר היו דתות.

תשימו לב—קחו את הדת כדרך לארגן את החברה האנושית, כמו אחת הדרכים, אחת הרמות. היו הרבה יותר ממלכות ואימפריות מאשר היו דתות לאורך ההיסטוריה. מאז שהם הפסיקו, ביטלו את המלך להיות האל בעצמו, היו הרבה יותר. וזו שאלה, נכון?

כמו, כל המלכים עושים את זה, מפעילים את אותו תסריט. כולם קוראים את אותו ספר. כולם עושים את אותו הדבר, פחות או יותר. אלה שמצליחים מצליחים יותר. כל האימפריות מפעילות את אותו תסריט, פחות או יותר. ויש פחות אימפריות—פחות אימפריות משמעותיות מאשר יש—ויש ממלכות או אומות. אבל עדיין פחות מדתות, אני חושב, תלוי איך סופרים אימפריות. אני מניח שאולי אימפריות ודתות הן אותו סוג של דבר. אני תוהה. זו שאלה.

אבל הנקודה היא, לפחות אומות—למה זה ככה? כמו, יש לי שאלה נוספת: למה אין—למה, כמו, יש כמו שאלה כלכלית. כמו, כלכלה—אנשי כלכלה צריכים לחקור דברים כאלה וכנראה חקרו. למה יש כל כך מעט דתות?

תמיד כמו משהו לאליטה. אבל בכל מקרה, זו שאלה אמיתית. אז יש לי כמה תיאוריות על זה. יש לי כמה תיאוריות על זה.

סמכות אלוהית והמשכיות ההתגלות

דחיית ההבחנה בין תקופות השגחה

תלמיד: כן, אז זה לא על סמכות.

מרצה: אז שוב, כמו שאמרתי קודם, הכל הוא סמכות אלוהית, ואתה יכול ללמד אנשים תחת כל תיאוריה. רק כדי להיות ברור, זו הסיבה שאמרתי קודם, אם אתה דתי ואתה אומר שאלוהים מדבר כל הזמן, כמו שאני מאמין, אז אלוהים מדבר כל הזמן ומעולם לא הפסיק לדבר. החיות שיחזקאל ראה בחלומה הן עדיין אלה שמנהלות את הפוליטיקה העולמית וכן הלאה. שום דבר לא השתנה. אולי יש חזיונות שונים, אבל נדבר על זה. אבל שום דבר באמת לא השתנה. אין את התקופה הזו של השגחה של השגחה גלויה ותקופה של השגחה לא-גלויה. אני לא מאמין בזה. יש אנשים שמאמינים בהשגחה, אנשים שלא. תמיד היו, נכון?

השאלה של חיפוש האמת לאורך התקופות

תלמיד: אבל אולי יש שאלות לגבי האם יש תקופות בזמן שבהן אנשים רודפים אחרי אמת יותר מאחרים, או לפחות—

מרצה: אמרתי לך, לא באמת. לא באמת. לא מספיק כדי לעשות הבדל. זה כמו קשה לי להאמין שיש מספיק כדי לעשות הבדל. זו כמו ההנחה שלי. הן הנחות רחבות, אבל הן נראות לי פשוט סבירות באותה מידה כמו ההנחות ההפוכות שיש לכולם, או אולי אפילו יותר.

תלמיד: כן, אני לא חושב שזה בלתי אפשרי. אני רק מתכוון שלי לפחות זה אפשרי שלפחות החיפוש אחר סוגים מסוימים של מטאפיזיקה—

תזת החזרתיות: תוכן חוזר על עצמו לאורך זמן ומקום

למה עמדות פילוסופיות ממשיות להימצא מחדש

מרצה: אני לא חושב—אני לא חושב—כי אם אתה מסתכל, אני אגיד לך למה. כי אתה מסתכל מסביב, אם אתה מסתכל על תוכן, שוב, אם אתה חושב על תוכן, לא על צורות של סמכות או אפילו צורות של תוכן, אם אתה מסתכל על התוכן האמיתי, אתה תשים לב שדברים נוטים לחזור על עצמם כל הזמן. כמו פלטוניזם מומצא מחדש על ידי כל נער שלישי, מה שזה לא יהיה, משהו כזה. משהו כמו פלטוניזם, נכון? במובן רחב מאוד, נכון? יש סיבה למה יש את כל הפרנאיאליסטים האלה וכל התיאוריות האלה שעושות הכל לאותו דבר, לא בגלל שהם בדיוק אותו דבר.

תלמיד: נכון, אבל הקבוצה הזו היא בעצם הרבה יותר קטנה. כלומר, אולי אתה צריך, נגיד, אני לא יודע, חצי מיליון אנשים שילמדו משהו מאחד מהם.

כתות עוקבות אחרי אותן שבע אסטרטגיות

מרצה: אבל זה לא נכון. אבל זה לא נכון. כתות, כמו כל כת בסביבה, כל כת היא בעצם אותו דבר כמו כל אחת אחרת, או כמו שבע אסטרטגיות שכתות עושות, וכולן עושות אחת, בוחרות אחת מהן. הן ממשיות להימצא מחדש. אף אחת מהן לא קראה את הספר של הבחור האחר ועשתה את זה. הן פשוט—אלה כמו מסלולים שבני אדם יכולים לעבוד דרכם, והם עובדים דרכם. פילוסופיות פחות או יותר ממשיות להימצא מחדש. הן לא—הן לא מאוד—יש רק כמו שבע מהן בסך הכל, והן ממשיות להימצא מחדש. אין תקופה שבה אנשים מפסיקים פשוט לקפוץ החוצה. זה לא נכון.

ההתמדה של עמדות מטאפיזיות

מרצה: אפילו במידה שאנשים אומרים, "ובכן, אתם יודעים, סוגים מסוימים של תיאוריות מטאפיזיות לא עובדות בימינו," זה פשוט לא נכון. זה רק אומר שהן לא עובדות בקרב שלושת החברים שלי שהלכו לאוקספורד ביחד. אבל באוניברסיטה הבאה בקיימברידג', עדיין יש חמישה אנשים שעושים את הסוג הזה של מטאפיזיקה, ושום דבר לא עצר אותם. הם לא—הם לא—זה פשוט לא נכון. אני לא מוצא—אני לא חושב—אני לא מוצא שהעולם באמת עובד ככה.

הקביעות של טיפוסים אנושיים לאורך ההיסטוריה

תיאוריית האסטרטגיות החד-פעמיות: למה דתות חדשות גדולות לא יכולות להופיע

החידה של תנועות דתיות חדשות בעידן של גידול באוכלוסייה

הקושי של מנהיגות כת והצלחה דתית

מרצה: יש להם הרבה תחרות. זה מאוד קשה להיות מנהיג כת מצליח, נכון? אפילו המצליחים באמת יש להם רק כמו מאה אלף אנשים.

תלמיד: הם דת, הם לא כת, והם רק טעם של נצרות.

מרצה: לא, אבל אמרתי לך למה. אמרתי לך למה, וגם הם לא נספרים. תמיד יש חריג שלא נספר. לא אכפת לי. אנחנו עושים תיאוריות. אנחנו לא מנסים לעשות את הסוג המוזר הזה של דרך לעשות מדע שבו כל חריג הוא בעיה. זה לא בעיה. וזה מאוד קשה. ורק כדי להיות ברור, גם יש להם הרבה יותר תחרות. זה מאוד קשה. זה תמיד היה מאוד קשה. והאנשים האלה שלא—שנראה שהם עושים את אותו הדבר—לא. הם לא באותה, איך קוראים לזה, הם לא באותה, איך קוראים לזה, הם בכלל לא באותה רמה.

המקרה של המורמוניזם: לא משחק באותו משחק

מרצה: כמו, אפילו אם אתה סופר את המורמוניזם כדת, זה עדיין לא משחק באותו משחק שהדתות הגדולות משחקות. אפילו לא קרוב, נכון? יש להם 100 מיליון אנשים. אגב, יש להם את הדרך הזו—הם חבורת שקרנים. הם אומרים שיש להם הרבה יותר אנשים ממה שיש להם באמת, כמו כל הדתות. אין להם מיליארד אנשים.

תלמיד: מטבילים על בית מת, אני מניח.

מרצה: אנשים מתים, לא בית, אבל אפילו אנשים חיים. הם גם סופרים כל מי שדיברו איתו אי פעם כחסיד. הנקודה היא, זה לא באותה רמה. ויש דתות גדולות שיש להן כמו מיליארד אנשים כל אחת. כמו היהדות שמעמידה פנים שהיא דת גדולה עם רק כמו מיליון אנשים. אנחנו לוקחים את זה ברצינות רק כי אנחנו שם.

תלמיד: הם.

מרצה: אבל חוץ מזה, חוץ מזה, לא. ומסיבות היסטוריות, כמובן, אתם יודעים את הסיבות.

תלמיד: כן, כן. אני יודע. אתה לא צריך להגיד לי. אני יודע.

הגדרת דתות גדולות: סף חצי המיליארד

מרצה: אבל חוץ מזה, כמו להיות דת גדולה, צריך להיות לך חצי מיליון אנשים, אוקיי? לפני זה, אנחנו לא סופרים אותך. אוקיי? ויש—זה הדבר המצחיק—יש שבע או שמונה דתות גדולות עם חצי מיליון אנשים כל אחת, ולא יותר מזה. וכמובן, כל הדתות האלה הן בנות אלפי שנים.

החידה המרכזית: למה אין דתות חדשות גדולות?

מרצה: אוקיי, אבל למה הדתות הצעירות יותר—זה לא אמור להיות קשה. אנשים, צמיחה אנושית הייתה אקספוננציאלית במאות השנים האחרונות, או במאה ועשרים ומשהו השנים האחרונות. הייתה צריכה להיות איזו דת חדשה שהייתה צריכה להיות לה מיליארד אנשים עד עכשיו. למה זה כל כך קשה?

תלמיד: קומוניזם זה בעצם זה, אבל זה פשוט לא דת.

מרצה: אני חושב שיש שיטענו—אני לא בטוח אם אני משוכנע בזה—אבל יש שיטענו שמדינות שונות מתרגלות רשמית את אותו הדבר, הן פשוט בסופו של דבר עושות—

תלמיד: אוקיי, אבל כשאנחנו אומרים דת, אנחנו מתכוונים למה שכל הנוצרים חולקים, לא למה שונה, נכון?

מרצה: למה שכל היהודים חולקים. לאנשים יש את אותה שאלה—יש כל כך הרבה סוגים. מה שכולם חולקים, זה מה שאנחנו מדברים עליו, נכון? הם חולקים מסירות לספר אחד או למייסד אחד או משהו כזה.

המקרה של הפילוסופיה: סוקרטס ותרבות האליטה

מרצה: היה גם רק סוקרטס אחד שייסד את כל הפילוסופיה, במידה שזה פשוט לא דת כי הוא מעולם לא הצליח ליצור תרבות אנושית אמיתית. זה

מתבטאת או הצורה שבה אמת מתבטאת או תוכן מתבטא. ואני חושב שהצורה היא הדבר שמשנתנה הרבה. ואני חושב שיש—אנחנו יכולים למצוא כמה חוקים פשוטים למה זה חייב להיות ככה, למה אתה לא יכול להיות משה שוב, ולמה, וכן הלאה, למה יש—יש אסטרטגיות אחרות שעובדות בימינו.

תלמיד: לא, זה לא—רגע, תקשיב לתיאוריה שלי.

תיאוריית האסטרטגיות החד-פעמיות: הסבר חדש

התנצלות על הקדמות ממושכות

מרצה: תראה, כן, אתה, אתה גרמת לי—הלכתי, ביליתי יותר מדי, הרבה יותר מדי זמן בניסיון להגיד למה התיאוריות האחרות לא טובות, ולא נתתי לכם תיאוריה שאפילו נותנת לכם מקום ממקום אחר שממנו לתאר.

התיאוריה המרכזית: אסטרטגיות חד-פעמיות של התגלות

המרצה: אז התיאוריה שלי תהיה משהו כזה. תיאוריה פשוטה מאוד. המצאתי תיאוריה פשוטה מאוד. כנראה שמישהו המציא אותה לפני, אבל לא מצאתי אף אחד. והתיאוריה הפשוטה שלי היא כזאת: יש אסטרטגיות. יש אסטרטגיות מדהימות לשליטה, להוראת בני אדם, לשליטה בהם, אני מניח, אבל להוראתם, לגילוי להם, לגילוי אלוהים להם, לגילוי אמת להם. רוב התיאוריות האלה—

תיאוריות הן חד-פעמיות. רוב האסטרטגיות, לא תיאוריות, רוב האסטרטגיות או הצורות הן חד-פעמיות. כלומר הן משמשות פעם אחת, השתמש או תאבד. או לא השתמש או תאבד, השתמש פעם אחת ואז זה מתפוצץ, זה לעולם לא עובד שוב. זאת התיאוריה שלי. יש לי תיאוריה חדשה. זה עובד פעם אחת ואז אתה לעולם לא יכול להשתמש בזה שוב. יש לי למעשה סיבה למה זה לא יכול לשמש שוב. אולי פעם אחת...

תלמיד: להשתמש פעם אחת?

המרצה: כן.

תלמיד: לא, אני רוצה להסביר איך.

המנגנון: מודל חיסוני ויראלי/ממטי

המרצה: יש לי מנגנון להסביר את זה. זה רק ספקולציות פרועות, אבל מותר לי לעשות ספקולציות פרועות. אז, אני חושב שכל האסטרטגיות של התגלות, ולכן זה גם מצד הקב"ה, במילים אחרות, יש לי הסבר טבעי לזה, עובדות פעם אחת, לפעמים פעמיים, לפעמים שלוש פעמים, לא יותר. או חלק, אני חושב, ואני בעצם חושב, המודל הבסיסי שלי—כן, אני מדבר במסגרת ההיסטוריה שאנחנו יכולים לזכור, נכון, שכתבנו אותה.

עכשיו, מה שאני חושב זה שזה משהו כמו, משהו כמו, איך קוראים לזה, האוכלוסייה התמימה למחלות חדשות. כמו שיש לי תיאוריה רפואית, נכון? כמו תיאוריה ויראלית.

איך האסטרטגיה מתפשטת ואז הופכת ללא יעילה

המרצה: אז יש אסטרטגיות חדשות שמתגלות או מתגלות על ידי אנשים, והאסטרטגיות האלה עובדות בצורה מדהימה, והן מתפשטות לכל העולם כל עוד כל העולם תמים לתיאוריה החדשה הזאת. זה עובד ברגע שכולם קיבלו את זה, או שהם קיבלו אחת מהן. אפילו כל עוד ברגע ששמעת על אחת מהאסטרטגיות האלה, גם אם אתה לא לגמרי מאמין בזה, אבל שמעת על זה, הבאה אתה הופך חסין לבאה.

שאלת החסינות

המרצה: למה אתה הופך חסין, הופך חסין, ולכן אתה לא יכול לעשות את זה שוב. למה אתה הופך חסין?

תיאוריית המיצוי האסטרטגי: מדוע אסטרטגיות רוחניות לא יכולות להיחזר

העיקרון היסודי: האמת יוצרת אסטרטגיות שהופכות לניתנות להפרדה

המרצה: מסיבה פשוטה מאוד, שכל דבר שניתן לבני אדם יכול להיות מחוקק. הדברים היחידים שלא ניתן לחקות הם האמת, אבל אנחנו לא מדברים על האמת, אנחנו מדברים על האסטרטגיה, נכון?

מרצה: נראה לי שדברים פחות או יותר עובדים אותו דבר בכל מקום, כל הזמן. אולי יש תנודות, אבל הן הרבה יותר קטנות מהשברים הגדולים האלה שאנשים מדברים עליהם. אני פשוט לא רואה את זה. יש אנשים רוחניים כל הזמן. יש אנשים מטריאליסטים כל הזמן. יש אנשים ציניים כל הזמן. יש מחפשים כל הזמן. יש כל מיני אנשים כל הזמן, ובכל מקום, בכל מקום. הם מבטאים את עצמם אחרת. אבל אם אתה חושב על התוכן, שהם הרבה יותר דומים מאשר שהם שונים. יש הבדלים אמיתיים. זה מה שאני אומר, אבל אנחנו צריכים למקם נכון...

תנאים אופטימליים לחיפוש אמת: האם הם קיימים?

תלמיד: נכון, אני לא יודע אם זה קריטי, כלומר האם יש דרך שכמו, או, אוקיי, אז—

מרצה: הם רק קריטיים, רק כדי להיות ברור, רק כדי להיות ברור.

תלמיד: האם יש שיטות מועדפות של חיפוש אמת—

מרצה: לא, המקומות היחידים שבהם הם קריטיים, המקומות היחידים שבהם הם קריטיים הם בעסק האמונה. הרבה אנשים מאמינים שמישהו הוא קריטי, אבל אני לא חושב שמישהו מהם הראה את זה. הרבה אנשים אומרים, ובכן, כן, אז הסוג הזה של טיעונים הוא לעשות את זה קצת יותר סביר.

תלמיד: כן, כמו על סמכות אין...

מרצה: אין מקומות או זמנים שהיו יותר אופטימליים?

תלמיד: מקומות של הצלחה חומרית או מקומות של פנאי או פחות הסחות דעת?

תנודות אף פעם לא מגיעות למסה קריטית

מרצה: פחות, אבל לא במידה שהסוג הזה של מחשבה דורש. לא לסדר הגודל אף פעם לא מגיע למסה קריטית?

תלמיד: אני לא חושב.

מרצה: לא קרוב למה שהיית חושב. לא קרוב למה שהיה נדרש. אני לא רואה את זה עובד ככה. אני פשוט לא מוצא את זה.

ההתפלגות האוניברסלית של הישג אנושי

מרצה: כל דבר שאני יכול להבין, כל סוג של הישג אנושי או התקדמות אנושית או נסיגה אנושית או כל דבר שאני יכול להבין שאני באמת יודע מה זה, קיים בצורה כלשהי כמעט בכל מקום ובכל דור. כמובן, כשאני אומר מקום, אני לא מתכוון לשחור. אבל אם אתה לוקח בגדול את החברה האנושית, אם אתה מסתכל על כל סוג של פילוסופיה בימינו, בימינו, אוקיי? כל סוג של מחשבה. מהמשוגעות ביותר ועד הנורמליות ביותר, יש להן חסידים בכל מדינה שהיא—סופר, אוקיי? ואולי אחת, ואולי יש רק אחד בכל רוסיה, אבל יש אחד. אין אפס. אני לא מוצא שדברים מגיעים לאפס. והם טוענים שאנשי הסמכות עושים נראה שצריך להגיע לאפס אפילו יותר מזה. זו הסיבה שאני חושב שאנחנו צריכים לקחת את ההבדל ברצינות.

הימנעות מקריסת כל ההבדלים

מרצה: ואני לא אומר שאנחנו צריכים לקרוס את כל ההבדלים ולהגיד, "ובכן, כולם תמיד חיים ואומרים את אותו דבר, ויש חמישה אנשים וכן הלאה." אבל אנחנו צריכים למקם את ההבדל נכון.

איתור ההבדל בצורה ולא בתוכן או בסמכות

המהלכים השגויים: תוכן וסמכות עליונה

מרצה: אני חושב שמיקום ההבדל במקום של תוכן או במקום של סמכות עליונה—הייתי כמו, האם זה באמת נכון? האם אלוהים ציווה את זה? או שהטבע האנושי השיג את זה? או מה שמקור הסמכות שלך, לא משנה—אני חושב ששניהם יהיו מהלכים שגויים.

הקטגוריה הביניים: צורה

מרצה: זו הסיבה שהמצאתי את הקטגוריה הביניים הזו שנקראת הצורה. הצורה שבה דברים מתבטאים. או הצורה שבה, גם הצורה שבה סמכות

האסטרטגיה הזאת שמישהו אחר לימד אותי שיכולה לשמש באותה מידה לאל שקר או לשקרן כמו לאמת, ואומר את זה. אתה מבין מה שאני אומר?

מקור האסטרטגיות: מחפשי אמת, לא שקרנים

אז בהנחה שהאסטרטגיה הומצאה לראשונה על ידי האמת, ואני חושב שאנשים מניחים את זה לפחות, שרוב האסטרטגיות הרטרוריות לא הומצאו על ידי שקרנים. הן הומצאו על ידי אנשים שמחפשים דרך לבטא את האמת שהם ראו. כי למה שקרן—כלומר, אתה יכול להיות בעל התיאוריה ההפוכה, אבל זאת אחת מהתיאוריות שלי להיום.

ואז, לכן היה לזה את הכוח האמיתי של האמת, אבל הבחור הבא, גם אם זה היה אמת, למרות שיש אמת מאחורי זה, זה לא נגרם ישירות על ידי האמת. זה נגרם על ידי האמת, פלוס הבחור הראשון מלמד אותך אסטרטגיה שעובדת באותה מידה טובה לשקרנים כמו לאמת.

דוגמה עכשווית: קמפיין הצדקה התואם

דרך אגב, אתה יכול לראות את סוג התהליך הזה קורה עם הרבה, הרבה מאוד שיטות. כל שיטה של צמיחה אנושית בעצם פועלת בערך בדרך הזאת ויש לה סוג של תאריך תפוגה מובנה בתוכה. אני חושב שאני יכול לתת לך כל כך הרבה רעיונות, כמו פשוטים מאוד. כמו הבחור הראשון שהמציא משהו שנקרא קמפיין צדקה תואם היה לו הצלחה מדהימה והבחור השני היה לו הרבה פחות הצלחה. וכולם יודעים שזה אולי עובד, אבל צריך להיות משהו מלבד זה כדי שזה יעבוד, נכון? כי אתה לא המצאת את הרעיון. הרעיון נגרם ישירות על ידי המחשבה המדהימה שלך: רגע, כולם הולכים לשלוח קישורים לחברים שלהם ואז הם פשוט כאילו, רגע, למה אתה שולח לי קישור? אה, כי אתה בטח מאמין בצדקה אז אני אעזור לך, אתה החבר שלי, נכון?

עכשיו כולם כאילו, למה אתה שולח לי קישור? אה, כי לימדו אותך את זה. אה, תודה רבה. אני כבר מכיר את המשחק הזה, נכון? סוגי האסטרטגיות האלה, אסטרטגיות המרה אנושיות שמתבזבזות זה משהו שקורה כל הזמן, ואני חושב שהמנגנון שבו זה קורה הוא גם די ברור ואני לא רואה למה זה לא צריך להיות מיושם על המחשבות הגדולות האלה כמו לומר אלוהים דיבר אלי או לכתוב ספר בשם אלוהים.

יישום על טקסטים קדושים ויצירת קאנון

הבחור הראשון שאי פעם כתב ספר בשם אלוהים, אולי הוא גם היה הבחור הראשון שאי פעם כתב ספר, הוא עשה משהו באמת מדהים והמיר את כל העולם, בעצם. עכשיו, בעצם, שני מיליארד אנשים או שלושה מיליארד אנשים הם רק פרשנויות של הספר הזה. אבל הבחור השני הוא כאילו, בסדר, אתה יכול לכתוב פרשנות, אתה יכול לשכנע אותנו שזה מה שבאמת התכוון.

ודרך אגב, הבחור הראשון שהמציא את הרעיון של פרשנות היה גם מדהים. אבל הבחור השני הוא כאילו, אה, אתה גם עושה פרשנות, בסדר. ואז יש סוגים שונים של פרשנות שהומצאו, כל פעם כל אחד, הראשון הוא יותר מוצלח—לא הראשון לא צריך להיות הראשון כרונולוגית, אנחנו צריכים להיכנס לפרטים על זה, אבל זה המבנה הבסיסי והתיאוריה שלי. כן, מה שזה לא יהיה, זה עשוי לקחת זמן לשיטה להיות באמת מעובדת וכן הלאה.

נגמרים האוכלוסיות התמימות

אז זאת התיאוריה הבסיסית שלי ועכשיו התיאוריה הזאת חוזה שזה יהיה מאוד קשה ל—בעצם התיאוריה הזאת חוזה שרוב האנשים נלחמים בקרב האחרון.

המקרה של שבת צוי: נלחמים בקרב האחרון

לדוגמה, יש משהו שנקרא משיח שקר. היה בעצם רק משיח שקר אחד בהיסטוריה היהודית. לא, הוא היה משיח אמיתי. זה היה חזקת משיח. זה לא עבד. היה משיח שקר אחד שנקרא שבת צבי.

עכשיו מאז, כל היהודים בטרומה. כמו, איך אנחנו הופכים לא להיות שבת צבי? הם לא מבינים, אתה לא יכול להיות שבת צבי שני בדיוק כי כבר היה

משה בא ועשה, הביא הר בוער ואמר שאלוהים דיבר אלי. זה מחוקה בקלות. אני יכול לתת לך את ההוראות. אנשים חיקו את זה לאורך ההיסטוריה, פשוט לא שמעתם עליהם כי כולם היו כאילו, תודה רבה, משה עשה את זה אתמול, אתה לא מעניין. אנחנו כבר יודעים על הטריק הזה.

אבל בפעם הראשונה שהטריק נעשה, או לא הטריק, הנס, לא משנה אם אתה קורא לזה טריק או נס—מה שאני מתכוון בטריק אני מתכוון לטריק כשאני אומר טריק אני מתכוון במובן של להיות אסטרטגיה רטרורית של הוראת אנשים. ברגע שמישהו, האדם הראשון שעשה את זה, הוא עשה את זה כביטוי של האמת, נכון? לא משנה כאן אם אתה קורא לזה נס, אם אתה קורא לזה דבר טבעי.

הבהרה דרך דוגמאות: אסטרטגיות רטרוריות

מה שאני מתכוון לומר, משהו כזה—נכון, בואו נשתמש באסטרטגיות רטרוריות כדוגמה טובה יותר, נכון? הבחור הראשון שבא—כן, הבחור הראשון שבא ואמר, בואו לא נדבר על פרטיות נכון, לקח דברים פשוטים, נכון, הבחור הראשון שהמציא את הרעיון שלי, אני לא יודע, משהו כמו—

כמו, הבחור הראשון שבא ועשה בדיחה, בסדר? אני לא יודע מי היה הבחור הראשון שעשה בדיחה. בדיחה? אני הולך לספר לך בדיחה. כן, קין עשה בדיחה. זה היה כל כך מצחיק שהבל מת. מאז, אף אחד לא מת מבדיחה. כי אנחנו כאילו, אה, זאת בדיחה. אנחנו יודעים מה זה. נכון? זה לא נכון. זה רק מדרש, נכון?

האנדרטה לאמת: סיבתיות ישירה

מה שאני מתכוון לומר זה שאתה רואה דברים כאלה קורים. בפעם הראשונה שמישהו בא עם כמו, יש לי רעיון מטורף גדול, לכן מה שאני הולך לעשות, אני הולך לבנות בית ספר עם בניין ענק יפה וזה הולך להיות אנדרטה לרעיון שלי ובאמת להרשים אנשים. זה באמת עבד כי הסיבה היחידה, הגורם לאנדרטה הזאת היה הרעיון האמיתי שהיה לו, נכון? היה לו רעיון, היה לו רעיון אמיתי. אז אני הולך לעשות אנדרטה שמכריזה על זה לכל העניין. אני הולך לבנות שני לוחות ולומר וכן הלאה, וזה הולך להיות עדות אמיתית לרעיונות שלי. זה הולך להיות עדות אמיתית.

לא משנה אם אלוהים כתב את הלוחות או אם אני כתבתי את הלוחות, זאת עדות אמיתית כי המקור, הגורם ללוחות האלה היו הרעיונות האמיתיים שלי, הייתה האמת, נכון? הם נגרמו ישירות על ידי האמת. זה מה שאומר שאלוהים עשה משהו, נכון? בניגוד לאלוהים עשה את זה באופן משני, נכון? זה נגרם ישירות על ידי הרעיון, התובנה שהייתה לי, והתובנה הזאת חשבת איך לבטא אותה וביטאתי אותה בדיוק כמו הדיבור שלי, נכון?

בעיית הבריחה מהבלימה

אם אני אומר לך, וואו, ראיתי את אלוהים. עכשיו האדם הראשון שראה את אלוהים, כשהוא אמר את זה, הוא ראה את אלוהים והיה כאילו, טוב יש משהו שנקרא שפה, אנחנו צריכים לחבר מילים בדרכים מסוימות, והוא הבין איך לומר מילים שברור שהוא קיבל את המילים האלה מאנשים אחרים כבר, הבין איך השפה התחילה, אבל הוא אמר את המילים האלה, "ראיתי את אלוהים", והמילים האלה היו אלוהים מדבר בעצמו. הוא יכול היה לומר, "אני אלוהים מדבר אליך", וזה מה שהוא עשה דרך אגב, כי המילים האלה נגרמו ישירות על ידי ההבנה שלו את אלוהים.

עכשיו ברגע שהוא עשה את זה, זה ברח, זה ברח מהבלימה. עכשיו שהמילים האלה קיימות בעולם, כל אחד יכול לבוא ולומר, "ראיתי את אלוהים", בלי שהוא ראה את אלוהים, כי כבר יש לנו את ההוראות, כבר יש לנו את האסטרטגיה הזאת שהומצאה שנקראת לומר "ראיתי את אלוהים."

עכשיו כמובן אולי רוב האנשים הם ישרים שהם לא משקרים, אז אם יש לנו בחור ואנחנו יכולים להוכיח שהוא ישר, שהוא לא שיקר, והוא אומר "ראיתי את אלוהים", אנחנו אולי נסמוך עליו. אבל עדיין אין לזה—אף אחד לעולם לא יהיה לו הכוח של הבחור הראשון. במילים אחרות, אף אחד לא באמת יהיה לו אלוהים מדבר אליך דרך המילים האלה בדיוק כמו הבחור הראשון, כי עכשיו זה הולך להיות כי, בכך, אלוהים דיבר אלי, וגם אני לווה את

חושב שאנשים שמנסים להחזיר נבואה או לחזור לסנהדרין עושים משהו מאוד טיפשי. אתה מנסה לחזור—הסיבה שאין סנהדרין היא כי עברנו את המערכת הזאת. היא הפסיקה לעבוד בשלב מסוים. למה? כי כולם יכולים להיות סנהדרין. אני ואתה סנהדרין. אני ואתה נביאים. תודה רבה. זה לא מה שאנחנו צריכים.

הדרך היחידה קדימה: חידוש אמיתי

מה שאנחנו צריכים זה משהו לא ידוע, נכון? אם אנחנו צריכים משהו. אולי אנחנו לא צריכים כלום. אולי אנחנו בסדר. אבל בהנחה שאנחנו צריכים משהו, הנביא הבא לא הולך לכתוב ספר תנ"כי כי כל עם הארץ יכול לעשות את זה. הוא הולך לכתוב אחד טוב, דרך אגב. צ'אט ג'י פי טי לא יכול לכתוב אחד טוב עדיין, אבל הוא יוכל, אולי, אני לא יודע. כולם יכולים לעשות את זה.

מה שנצטרך להמציא זה סוג חדש של אסטרטגיה שעדיין לא נוסתה, ורק הראשון יעבוד, או השני, איזה שיהיה הכי נכון בזה, וזה יוכל לעשות קצת התקדמות. או בינתיים—

נבואה, סמכות ועתיד המנהיגות הדתית: הרהורי סיום

הצורך באסטרטגיות לא ידועות

תודה רבה. זה לא מה שאנחנו צריכים. מה שאנחנו צריכים זה משהו לא ידוע, נכון? אם אנחנו צריכים משהו, אולי אנחנו לא צריכים כלום, אולי אנחנו בסדר. אבל בהנחה שאנחנו צריכים משהו, הנביא הבא לא הולך לכתוב ספר תנ"כי, כי כל בטלן יכול לעשות את זה. הוא הולך לכתוב אחד טוב, דרך אגב. צ'אט ג'י פי טי לא יכול לכתוב אחד טוב עדיין, אבל הוא יוכל, אולי, אני לא יודע. כולם יכולים לעשות את זה.

מה שנצטרך להמציא זה סוג חדש של אסטרטגיה שעדיין לא נוסתה, ורק הראשון יעבוד, או השני, איזה שיהיה הכי נכון בזה. וזה יוכל לעשות קצת התקדמות.

עבודה בתוך המסגרת של משה היום

או בינתיים אנחנו צריכים לעבוד בתוך. בינתיים, אם אתה רוצה באמת להיות כמו משה, מה שאתה עושה זה שאתה מפרש את משה. אתה עובד בתוך מילים, בתוך תהליכים שעובדים עבור האנשים שנמצאים שם עכשיו. אז זה וריאציה, או הרבה יותר סיבוך. זה לא אותו דבר. זה לא אותו דבר. זה, נכון, זה סיבוך של התיאוריה.

חזרה לתיאוריה של פסיקת הנבואה

מה שמי שמו אמר בשמי, שהאנשים הפסיקו להבין את ה' ולא היו נביאים. אני חושב שזה—אני לא חושב שזה נכון שלאנשים אין את ה' מדבר אליהם. אני חושב שאף אחד לא יאמין לך אם תאמר שה' דיבר אליך, ומסיבה טובה, כי זה לא—זה לא יהיה נכון גם אם זה נכון. ואז זה נכון שה' מדבר כל הזמן.

לכן, אם אתה—יש לנו דרכים לספר לאנשים שה' דיבר אליך. אגב, זה נקרא פסיקה. עדיין קצת עובד. מפסיק לעבוד לאט. כלומר, כבר כמה מאות שנים זה מפסיק לעבוד לאט, אבל פעם זה עבד מאוד טוב. יש דרכים אחרות. הדרכים האלה שעובדות, אלה דרכים לגיטימיות. אין שום דבר רע בהן.

השאלה של אסטרטגיות שונות

אם אתה רוצה כאילו לכבוש את העולם, אולי אין שום דרך, שום אסטרטגיות שונות לעשות את זה. או אולי יש, ופשוט לא גילינו אותן.

סיום

בכל מקרה, זה השיעור שלי להיום. לכולם לילה טוב. ויש לי מספיק מחשבות משוגעות, ואנחנו יכולים להמשיך הלאה. סוגר את הדבר שלי. תודה.

אחד. עכשיו כל השאר שבאים הם כאילו, יש לו כמה מאמינים, אבל לשבתי צבי בעצם היו כל היהודים מאמינים בו. אתה יודע את זה, נכון? בעצם כולם. זו הסיבה שהוא כמעט לא היה משיח שקר. זה יכול היה לעבוד.

אבל אף אחד אחר לא היה לו משהו קרוב להצלחה הזאת. ובדיוק כי כבר היה אחד. כולם כאילו, טוב אנחנו מכירים את התסריט הזה. לא היה אף אחד אחר. תמיד יש אחד, אבל לא באותה רמה. אה, אני לא אומר אולי זה יכול היה לעבוד, זו הסיבה שזו טעות, אבל הנקודה היא שהאנשים האלה תמיד כאילו, רגע, למה אתה הולך להיות אותו הדבר? אתה לא יכול להיות אותו הדבר. אולי העובדה הזאת שאנשים כבר רגילים לזה והם כבר מודעים לזה והם מפחדים מזה כחלק מזה, אבל הנקודה שלי היא שאתה לא יכול לחזור על אסטרטגיות בדיוק כי הן עבדו כל כך טוב. ואתה סוג של שרוף.

הטענה הרדיקלית: לעולם לא תהיה תורה נוספת

במילים אחרות, כי הן לא מייצגות אמת. הן לא, הן לא באמת—במילים אחרות, אני אגיד את זה ככה. לעולם לא תהיה תורה נוספת. לעולם. לא על ידי משיח. אפילו לא תורה נוספת. עוד מילה של ספר תנ"כי. למה? כי ספר תנ"כי, סוג הדבר, זה סוג של רישום, זה סוג של סגנון, זה סוג של צורה. זה לא סוג של אמת. תמיד יהיו לא אמיתות או לא עוד אמיתות שיתגלו. אבל יש סוג של אמת שנשרף.

מאז, למה הפסקנו להוסיף ספרים לקאנון? כי חבורה של אנשים כתבו ספרים והם היו כאילו, כולם כותבים ספר בימינו וטוענים שזה חלק מהתנ"ך, מספיק, נכון? הפורמט רץ, רץ דרך, הפורמט הפסיק לעבוד. אז הפסקנו בשלב מסוים. האנשים החכמים הפסיקו. כמה אנשים אחרים המשיכו, אבל גם הפורמט הזה נשרף בשלב מסוים.

ודרך אגב, זה עבד, אבל איך ידעת? כמו בפעם השנייה שזה עבד, הבחור שכתב את הספר הבא עבד רק כי היה לו אוכלוסייה לעבוד עליה, נכון? הבחורים שכבר קראו את הגרסה הראשונה של התנ"ך היו כאילו, כן, אני יכול גם לכתוב גרסה נוספת, כמו תודה רבה. הבחורים שמעולם לא קראו את הראשונה באמת היו כאילו, רגע, כן, למה לא? אבל אז אין לך שום—בשלב מסוים נגמרות לך אוכלוסיות תמימות לאסטרטגיה שלך לעבוד וזה לא יכול לעבוד וזה יהיה שקר שזה יעבוד.

כאשר אפילו נבואה אמיתית הופכת לשקר

זה יהיה שקר שזה יעבוד כי עכשיו גם אם במקרה אתה נביא אמיתי, אלוהים באמת דיבר אליך, לומר אלוהים—המילים לומר "אלוהים דיבר אלי" או "אני מדבר בשם אלוהים" הן עולם שקר שלנו. כמו המילים האלה הופכות לא—אין שום דבר קדוש בהן יותר כי הן הופכות לא מייצגות של האמת. הן לא הופכות לא נגרמות על ידי האמת יותר. הן נגרמות על ידי משהו שמרים את הכלי הזה ומשתמש בו, גם אם אתה משתמש בו למטרות טובות.

תלמיד: על ידי התערבות עם מדיומים עכשוויים.

המרצה: כן, ולכן—תן לי לסיים, תן לי לסיים כי אני צריך ללכת לישון. זה הכל. אני מדבר אליך יותר מדי זמן כבר.

השלכות לעתיד: הצורך באסטרטגיות חסרות תקדים

אז זאת התיאוריה הבסיסית שלי וזה מסביר—ויש אסטרטגיות אחרות—זה מסביר למה משיח יצטרך להמציא דרך חדשה, או אם יהיה משיח עתידי. דרך אגב, היו כבר הרבה משיחים שעבדו. היו הרבה אנשים שבאו ואמרו, יש לי אסטרטגיה של פרשנות, יש לי אסטרטגיה חדשה של פרשנות, אני המשיח המובטח שהספר מנבא, כל מיני אסטרטגיות. והייתה לי רשימה בדבר שלי של כמו שש או שבע אסטרטגיות שונות שנוסו ונשרפו, ואף אחת מהן לא הייתה האסטרטגיה המקורית.

אם אני כותב ספר מקורי, אתה צריך להבין שיש משהו משמעותי בזה. ועכשיו אם תהיה דרך חדשה, אני לא חושב שנבואה אי פעם תחזור. אני